

Docentenhandleiding bij

Recht in je opleiding

Verbintenissenrecht, ondernemingsrecht & arbeidsrecht

Mr. G.W. de Ruiter

Mr. R. Westra

Veertiende druk

Boom juridisch
Den Haag
2023

Deze docentenhandleiding hoort bij het bij Boom juridisch verschenen *Recht in je opleiding. Verbintenissenrecht, ondernemingsrecht & arbeidsrecht* (ISBN 978946212803).

© 2023 Mr. G.W. de Ruiters en mr. R. Westra | Boom juridisch

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet of de reproductieregeling van Stichting Reprorecht dient daarvoor een billijke vergoeding te worden voldaan aan Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het verveelvoudigen en openbaar maken van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave als toelichting bij het onderwijs, bijvoorbeeld in een (digitale) leeromgeving of een reader (art. 16 Auteurswet), dient een regeling te worden getroffen met Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

www.boomjuridisch.nl

Hoofdstuk 1 Inleiding in het recht

Kennisvragen (par. 1.9)

1. Privaatrecht regelt de relatie tussen burgers onderling. Met ‘burger’ wordt zowel een natuurlijke persoon als een rechtspersoon bedoeld. Een natuurlijke persoon is een mens. Een rechtspersoon is bijvoorbeeld een stichting of een bv.
Publiekrecht regelt de relatie tussen overheden onderling en die tussen de overheid en de burger. De overheid is dan ‘machtspersoon’ (heeft dan een exclusieve bevoegdheid).
2. Eigenrichting wil zeggen zelf voor rechter spelen.
3. Wetten, verdragen, de jurisprudentie en de gewoonte.
4. Ja, want het bevat regels van positief (= geldend) recht.
5. Uitspraken van rechters.
6. Het geheel van geschreven en ongeschreven rechtsregels.
7. Subjectief recht is het recht dat je in het concrete geval aan de objectieve rechtsregels ontleent.
8. Dwingend recht is het recht (de regels), waarvan je niet mag afwijken. Aanvullend recht is recht dat van toepassing is voor zover men niet anders is overeengekomen. Afwijken van een wettelijke bepaling is dan toegestaan.

Open vragen (par. 1.10)

1. Publiekrecht regelt de relatie tussen overheden onderling en die tussen de overheid en de burger. De overheid is dan ‘machtspersoon’ (heeft dan een exclusieve bevoegdheid). De verhoging van de tarieven van de onroerendezaakbelasting is een publiekrechtelijk handelen van de gemeenteraad. De burger kan een dergelijk tarief niet vaststellen. De overheid heeft in dit geval een exclusieve bevoegdheid
2. Eigenrichting kan leiden tot een explosie van geweld als personen op deze wijze gaan handelen.
3. In beide gevallen is sprake van privaatrecht. Het kopen van een winkelcentrum en het verkopen van een bedrijf is te beschouwen als een privaatrechtelijke handeling. De gemeente heeft als (ver)kopende partij geen exclusieve bevoegdheid. Burgers, organisaties en ondernemingen kunnen immers ook woningen kopen.
4. Betreft hier publiekrecht. Een vergunning intrekken is een exclusieve bevoegdheid (sprake van macht).
5. Het is bij wet verboden om iemand te vermoorden. Een afspraak om een persoon om het leven te brengen is ongeldig (= nietig). De afspraak is in strijd met dwingend recht.

Meerkeuzevragen (par. 1.11)

1.	a.	
2.	a.	Gemeente treedt op als gelijkwaardige partij.
3.	a.	self-executing = direct werkende bepaling
4.	c.	Een verdrag is een internationale overeenkomst tussen landen.
5.	a. Juist	
6.	a. Juist	Recht is o.a. ook gewoonterecht.
7.	a.	Jurisprudentie is bijv. een uitspraak van de rechtbank.
8.	a. Juist	Van dwingende wetsbepalingen is afwijken niet toegestaan.
9.	b. Onjuist	Van dwingende wetsbepalingen is afwijken niet toegestaan.
10.	a.	Gemeente treedt op als gelijkwaardige partij.

Hoofdstuk 2 Inleiding verbintenissenrecht

Kennisvragen (par. 2.11)

1. Een verbintenis is een rechtsverhouding, krachtens welke de ene partij (schuldenaar of debiteur) een prestatie verschuldigd is aan de andere partij (schuldeiser of crediteur). De verbintenis heeft een actieve en een passieve kant: zij is zowel vorderingsrecht als schuld.
2. Verbintenissen kunnen ontstaan uit de wet, een overeenkomst of een rechterlijke uitspraak.
3. Als je een recht slechts tegenover één bepaalde persoon (of bepaalde personen) kunt uitoefenen noem je dat een relatief recht. Zo'n relatief recht wordt ook wel een persoonlijk recht genoemd.
4. De werknemer heeft recht op loon van zijn werkgever (een vorderingsrecht).
5. Een recht dat je tegenover iedereen kan laten gelden noem je een absoluut recht.
6. Eigendom is een absoluut recht.
7. Ja, het octrooirecht is een absoluut recht.
8. Een rechtsfeit is een feit dat relevant is voor het recht. Aan rechtsfeiten verbindt het recht een rechtsgevolg.
9. De geboorte van een kind, meerderjarig worden en het overlijden van een persoon.
10. Gevolg dat door het geldende recht aan een rechtsfeit wordt toegekend.
11. Als je een plastic bekertje in een afvalcontainer gooit, doe je afstand van je eigendom. Het gevolg van je handelen is dat je je eigendomsrecht verliest ten aanzien van het bekertje. Je geeft namelijk aan dat je het bekertje niet meer wilt hebben.
12. Een feitelijke handeling is een menselijke handeling die niet gericht is geweest op het intreden van een bepaald rechtsgevolg terwijl het rechtsgevolg wel ontstaat.
13. Een rechtshandeling is een handeling die gekenmerkt wordt door het door de persoon ermee beoogde (= gewilde) rechtsgevolg.
14. Een eenzijdige rechtshandeling wordt tot stand gebracht door één persoon. Meerzijdige rechtshandelingen worden tot stand gebracht door twee of meer personen (bijv. de overeenkomst).

Open vragen (par. 2.12)

1.
  - a. Bike.nl heeft recht op betaling en Selma heeft de plicht om de fiets te betalen. Bike.nl heeft de plicht om de fiets te leveren en Selma heeft recht op de levering.
  - b. Jack heeft recht op afgifte van de auto waartoe de huisgenoot verplicht is. De huisgenoot heeft recht op teruggave van de auto waartoe Jack verplicht is.
  - c. Ali heeft recht op levering van de auto waartoe LeaseNext B.V. verplicht is. LeaseNext B.V. heeft recht op een vergoeding waartoe Ali verplicht is.
  - d. Sander heeft de plicht om de iPad te leveren aan zijn collega. De collega heeft recht op de iPad.
2.
  - a. Ja, Charles heeft namelijk de plicht om schadevergoeding te betalen. Kees heeft hier recht op.
  - b. Ja, alleen op Charles (persoonlijk) heeft hij een vordering.
3.
  - a. Meerzijdige rechtshandeling.
  - b. Eenzijdige rechtshandeling.
  - c. Eenzijdige rechtshandeling.
  - d. Meerzijdige rechtshandeling.
  - e. Feitelijke handeling.

4. De schenking is een meezijdige rechtshandeling. Door aanbod een aanvaarding ontstaat een overeenkomst. Voorbeeld: je zou maar 500 kilo platen die gemaakt zijn van asbest (=kankerverwekkend) geschonken krijgen. Gelukkig hoef je deze partij niet te accepteren. Er ontstaat dan geen schenkingsovereenkomst.

Meerkeuzevragen (par. 2.13)

1.	a. Juist	Meezijdig. De overeenkomst komt tot stand door twee of meer personen.
2.	c.	Komt tot stand door een persoon.
3.	a. Juist	Door een feitelijke handeling kan een (schadevergoedings)verbintenis ontstaan. Voorbeeld: bij het vernielen van een fiets dient de schade die door het feitelijk handelen is ontstaan te worden vergoed door de veroorzaker.
4.	a.	
5.	a.	Er ontstaat een verplichting tot het betalen van de schade.
6.	a. Juist	Een verbintenis is een verplichting.
7.	d.	Een relatief recht is een persoonlijk recht.
8.	a. Juist	Een overeenkomst. Aanbod van schenking wordt aanvaard door een ander.
9.	b. Onjuist	Er is sprake van een feitelijke rechtshandeling. De juridische gevolgen zijn niet beoogd (gewild).
10.	a. Juist	

Hoofdstuk 3 De overeenkomst

Kennisvragen (par. 3.10)

1. Vormvrij wil zeggen dat de wet geen bepaalde vorm voorschrijft zoals een contract.
2. Een schriftelijk document dat als bewijs kan worden gebruikt.
3. Een onherroepelijk aanbod kan gedurende de termijn van onherroepelijkheid niet worden herroepen, ook al is het aanbod nog niet aanvaard. Stel bijvoorbeeld dat de fietshandelaar jou een offerte stuurt waarin is opgenomen dat de offerte zeven dagen geldig is, dan kan de fietshandelaar het aanbod gedurende zeven dagen niet herroepen. Er is dan sprake van een onherroepelijk aanbod.
Als echter in de offerte had gestaan dat de offerte geheel vrijblijvend is dan kan direct na de aanvaarding (door jou) het aanbod worden herroepen door de fietshandelaar. Er is namelijk in dit geval sprake van een vrijblijvend aanbod.
4. Overeenkomsten komen al tot stand door wilsovereenstemming. Dat wil zeggen dat de overeenkomst al gesloten is als je het met elkaar eens bent. Een overeenkomst komt tot stand door een aanbod en de aanvaarding daarvan.
5. Een mondeling aanbod vervalt wanneer het niet onmiddellijk wordt aanvaard.
6. Een verbintenis kan ontstaan uit een overeenkomst. Voorbeeld: bij een arbeidsovereenkomst moet een werkgever loon betalen aan de werkgever. Deze verbintenis ontstaat uit de arbeidsovereenkomst.
7. Een schriftelijk aanbod vervalt wanneer het niet binnen een redelijke termijn wordt aanvaard.
8. Als voor beide partijen verbintenissen uit de overeenkomst voortvloeien, noem je de overeenkomst een wederkerige overeenkomst. Elke partij is dan zowel schuldeiser (crediteur) als schuldenaar (debiteur). Uit deze overeenkomst ontstaan meerdere verbintenissen. Een voorbeeld van een wederkerige overeenkomst is de koopovereenkomst. Als uit een overeenkomst voor slechts een van beide partijen verbintenissen ontstaan, noem je dat een eenzijdige overeenkomst. Een schenkingsovereenkomst is een voorbeeld van een eenzijdige overeenkomst.

Open vragen (par. 3.11)

1.
  - a. Ja. Het voorstel om een overeenkomst te sluiten geeft voldoende duidelijkheid over de belangrijkste verplichtingen.
  - b. Jij hebt recht op het boek en de plicht om te betalen. De tweedejaars studente heeft de plicht om te leveren en recht op betaling.
2.
  - a. Er is sprake van een uitnodiging tot het doen van een aanbod. Er is sprake van een advertentie waarbij de school met de advertentie mensen uitnodigt om te solliciteren. Zou de advertentie gezien moeten worden als een aanbod, dan zou de school verplicht zijn de eerste die laat weten voor de functie in aanmerking te willen komen, in dienst te nemen.
  - b. Juist, want zij biedt zich aan. De hogeschool kan dit aanbod aanvaarden. Op het moment dat de hogeschool het aanbod accepteert, is er sprake van een overeenkomst.

Meerkeuzevragen (par. 3.12)

1.	b. Onjuist	Het aanbod kan niet worden herroepen zolang de termijn van aanvaarding nog van toepassing is. Artikel 6:219 lid 1 en 3 BW.
2.	a.	Particulier die via een advertentie iets wil verkopen nodigt derden uit om te reageren.
3.	b.	De sollicitant doet een aanbod om te reageren (de sollicitatie).

4.	b.	Het aanbod kan niet worden herroepen zolang de termijn van aanvaarding nog van toepassing is. Artikel 6:219 lid 1 en 3 BW.
5.	b.	Artikel 6:219 lid 2 BW.
6.	a.	
7.	a.	Het aanbod wordt niet aanvaard.
8.	b.	Het moment dat de aanvaarding de ander bereikt.
9.	a.	Het aanbod kan niet worden herroepen zolang de termijn van aanvaarding nog van toepassing is. Artikel 6:219 lid 1 en 3 BW.
10.	a. Juist	Zie artikel 6:221 BW.

Hoofdstuk 4 Handelingsbekwaamheid

Kennisvragen (par. 4.7)

1. Een drager van rechten en plichten.
2. Handelingsonbekwaam zijn de volgende mensen: minderjarigen en meerderjarigen die onder curatele zijn gesteld. Handelingsbekwaam zijn personen die zelfstandig (= zonder hulp van anderen) overeenkomsten kunnen sluiten.
3. Dat de overeenkomst door de ouders/voogd wordt vernietigd (art. 3:32 BW).
4. Bij handlichting, het maken van een testament, het verrichten van uitgaven voor studie en/of levensonderhoud en als het gaat om in het maatschappelijk verkeer gebruikelijke handelingen.
5. De kantonrechter bepaalt dan dat een minderjarige die 16 jaar of ouder is bevoegd is om bepaalde rechten van een meerderjarige uit te kunnen oefenen.
6. Nee, want dat kunnen alleen natuurlijke personen zijn.
7. Een door de rechter benoemde wettelijke vertegenwoordiger van de onder curatele gestelde.
8. De onder curatele gestelde persoon beschermen tegen zijn eigen handelen.

Open vragen (par. 4.8)

1.
  - a. Het vakantiereisje.
  - b. Govert niet, die is handelingsonbekwaam. De ouders van Govert zijn bevoegd om dit te doen.
2.
  - a. MediaMarkt geeft aan dat geen sprake is van een overeenkomst omdat de wil en de verklaring niet met elkaar overeenstemmen. Artikel 3:33 BW.
Nemo geeft aan dat wel sprake is van een overeenkomst met een beroep op artikel 3:35 BW.
  - b. Ja, sprake van een evidente vergissing. Geen overeenkomst. Artikel 3:33 BW.
  - c. Alleen de ouders/wettelijk vertegenwoordigers kunnen een beroep doen op het (laten) vernietigen van de overeenkomst. MediaMarkt hoeft niet te worden beschermd. Een handelingsonbekwame dient wel te worden beschermd.

Meerkeuzevragen (par. 4.9)

1.	c.	art. 1:233 en art. 1:387 BW.
2.	a.	art. 4:55 BW.
3.	b. Onjuist	art. 1:235 BW.
4.	a. Juist	art. 3:32 BW.
5.	a. Juist	art. 3:32 BW.
6.	b. Onjuist	art. 3:32 BW en art. 1:234 lid 3 BW.
7.	a.	art. 3:32 BW (vernietigbaar).
8.	a. Juist	
9.	c.	art. 1:235 BW.
10.	b. Onjuist	art. 3:32 BW en art. 1:234 lid 3 BW.

Hoofdstuk 5 Wilsgebreken

Kennisvragen (par. 5.10)

1. Van een wilsgebrek is sprake op het moment dat de wil, door een van buitenaf komende omstandigheid, niet op een zuivere manier tot stand is gekomen.
2. De wilsgebreken zijn: bedrog, bedreiging, misbruik van omstandigheden en dwaling.
3. De overeenkomst of rechtshandeling die je sluit onder invloed van een wilsgebrek is vernietigbaar.
4. Vernietigbaar houdt in dat de overeenkomst geldig is totdat degene die bijvoorbeeld onder invloed van het wilsgebrek heeft gehandeld deze overeenkomst wil laten vernietigen of zelf vernietigen. Vernietiging heeft terugwerkende kracht.
5. Wanneer je een ander opzettelijk misleidt dan is er sprake van bedrog.
6. Voor dwaling gelden de volgende vereisten:
  - a. De onjuiste voorstelling van zaken betreft een essentiële eigenschap van de overeenkomst en is te wijten aan of een inlichting van de andere partij of een zwijgen van de andere partij, waar spreken een plicht was of een wederzijdse dwaling (beide partijen zijn van een onjuiste veronderstelling uitgegaan).
  - b. Er moet sprake zijn van causaal verband tussen de onjuiste voorstelling en het tot stand komen van de overeenkomst.
  - c. Kenbaarheid.
  - d. Het mag niet gaan om een uitsluitend toekomstige omstandigheid.
  - e. De dwaling komt niet voor rekening van de dwalende.
7. Oorzakelijk verband tussen de oorzaak en het gevolg.
8. Van misbruik van omstandigheden is sprake als je weet (kenbaarheid) dat iemand anders in een afhankelijke situatie verkeert of geestelijk in de war is, lichtzinnig is of onervaren is en je daar misbruik van maakt door met die persoon een overeenkomst te sluiten. Die ander kan de overeenkomst dan achteraf vernietigen. Je maakt dan namelijk opzettelijk gebruik (misbruik) van de situatie.

Open vragen (par. 5.11)

1. Ja, hij kan een beroep doen op een wilsgebrek, namelijk misbruik van omstandigheden. De koper maakt misbruik van de situatie door met die persoon een overeenkomst te sluiten. Bas kan de overeenkomst vernietigen. De koper maakt namelijk opzettelijk gebruik (misbruik) van de situatie.
2. In deze zaak speelt zowel het publiekrecht als het privaatrecht een rol van betekenis. Publiekrecht: betreft een fraudezaak (oplichting/valsheid in geschrifte). De verdachten kunnen straf krijgen. Het opleggen van straffen is een exclusieve bevoegdheid.
Privaatrecht: handeling tussen particulieren (of private personen). Lening afsluiten door middel van kunstgreep is bedrog (art. 3:44 BW).

Meerkeuzevragen (par. 5.12)

1.	a. Juist	art. 3:44 BW en art. 6:228 BW.
2.	a. Juist	art. 6:228 BW.
3.	b.	art. 3:44 BW.
4.	c.	art. 6:228 BW (uitsluitend toekomstige omstandigheid).
5.	a.	art. 3:44 lid 3 BW
6.	a.	art. 3:44 BW en art. 6:228 BW.
7.	b.	art. 1:234 lid 3 BW.
8.	a. Juist	art. 3:44 lid 3 BW.

9.	a.	art. 6:228 BW.
10.	a. Juist	

Hoofdstuk 6 Overige voorwaarden

Kennisvragen (par. 6.7)

1. Voor het sluiten van een geldige en onaantastbare overeenkomst is onder andere vereist dat de overeenkomst niet in strijd is met de wet, de openbare orde of de goede zeden en dat de inhoud van de overeenkomst niet te vaag is.
2. Je koopt van een vriend een wapen zonder dat je in het bezit bent van een vergunning voor het hebben van een wapen.
3. De overeenkomst is nietig (art. 3:40 lid 2 BW).
4. A en B besluiten een vrachtwagen te stelen.
5. De overeenkomst is nietig.

Open vragen (par. 6.8)

1. Nee, de overeenkomst is nietig. De overeenkomst is namelijk in strijd met de openbare orde.
2. Nee, de overeenkomst is nietig. De overeenkomst is namelijk in strijd met de openbare orde/goede zeden.

Meerkeuzevragen (par. 6.9)

1.	b.	art. 3:40 BW.
2.	a.	art. 3:40 BW.
3.	b.	art. 3:40 BW.
4.	b. Onjuist	art. 3:44 lid 3 BW.
5.	a. Juist	art. 6:227 BW.
6.	b.	art. 3:40 BW.
7.	b. Onjuist	art. 3:40 BW.
8.	a.	art. 3:40 BW.
9.	c.	art. 3:40 BW.
10.	c.	art. 6:227 BW.

Hoofdstuk 7 De inhoud van de overeenkomst

Kennisvragen (par. 7.4)

1. Een arbeidsovereenkomst (zie art. 7:610 BW).
2. Een sponsorshipovereenkomst of een leaseovereenkomst (is namelijk niet in de wet geregeld).
3. De inhoud van een overeenkomst wordt bepaald door dwingend recht, aanvullend recht, wat partijen afspreken, de gewoonte en de redelijkheid en de billijkheid.
4. Beperkend.
5. De redelijkheid en billijkheid kan zowel beperkend als aanvullend werken.
6. Onjuist. Een benoemde overeenkomst is in de wet geregeld. Bij een onbenoemde overeenkomst kunnen partijen zelf de overeenkomst invullen. Dit houdt in dat partijen meer vrijheid hebben om de rechten en plichten die uit de overeenkomst ontstaan te bepalen.

Open vragen (par. 7.5)

1. Dwingende wetsbepalingen maken onderdeel uit van de overeenkomst en in dat opzicht kunnen we spreken van aanvullende werking.
2. Nee, de overeenkomst is nietig. De overeenkomst is in strijd met de openbare orde/goede zeden.

Meerkeuzevragen (par. 7.6)

1.	a. Juist	
2.	b. Onjuist	
3.	a. Juist	
4.	a. Juist	art. 6:2 en art. 6:248 BW.
5.	a. Juist	art. 6:2 en art. 6:248 BW.
6.	b. Onjuist	art. 6:2 en art. 6:248 BW.
7.	a. Juist	
8.	a.	
9.	a. Juist	
10.	b. Onjuist	

Hoofdstuk 8 Nakoming

Kennisvragen (par. 8.10)

1. De hoofdregel is dat nakoming moet plaatsvinden aan de schuldeiser. Als de schuldeiser handelingsonbekwaam is, dan moet aan de wettelijke vertegenwoordiger nagekomen worden.
2. De hoofdregel is dat de schuldenaar zelf moet presteren. De schuldenaar kan zich laten vervangen door een ander tenzij de inhoud of strekking van de verbintenis zich verzet tegen nakoming door een ander. Daarvan is sprake als de prestatie gekoppeld is aan de persoon van de schuldenaar.
3. De hoofdregel is dat de schuldenaar zelf de overeenkomst moet uitvoeren. De schuldenaar kan zich laten vervangen door een ander, tenzij de inhoud of strekking van de verbintenis zich verzet tegen nakoming door een ander (art. 6:30 lid 1 BW).
4. Als je een tijdstip hebt afgesproken dan moet je de verbintenis op dit tijdstip nakomen. Als je geen tijdstip hebt afgesproken dan moet je de verbintenis direct nakomen. Terstond is: binnen de tijd die je nodig hebt om te presteren.
5. Wanprestatie (art. 6:74 BW).
6. Overmacht is een niet-toerekenbare tekortkoming in de nakoming van een verbintenis (art. 6:75 BW). Er is sprake van overmacht als de debiteur geen schuld heeft aan de tekortkoming en het risico van de tekortkoming niet voor zijn rekening komt.

Open vragen (par. 8.11)

1. Nee, de strekking van de overeenkomst verzet zich ertegen dat iemand anders dan Soerjadi optreedt.
2. Als je een tijdstip hebt afgesproken, moet je de verbintenis op dat tijdstip nakomen. Als je geen tijdstip hebt afgesproken, moet je de verbintenis direct nakomen, dat wil zeggen binnen de tijd die je nodig hebt om te presteren (art. 6:38 en 6:39 BW). Piet moet dus de wasmachine direct meenemen/betalen, tenzij er iets anders is afgesproken.

Meerkeuzevragen (par. 8.12)

1.	a.	art. 6:38 BW.
2.	a.	art.6:31 BW.
3.	a. Juist	art. 6:38 BW.
4.	b.	art.6:31 BW.
5.	b.	art.6:30 BW.
6.	a. Juist	art.6:31 BW.
7.	a. Juist	
8.	a. Juist	art.6:30 BW.
9.	a. Juist	art.6:74 en art. 6:75 BW (toerekenbaar/niet-toerekenbaar).
10.	c.	art.6:81 e.v. BW.

Hoofdstuk 9 Wanprestatie

Kennisvragen (par. 9.8)

1. Een ingebrekestelling is een schriftelijke aanmaning van de schuldeiser waarin aan de schuldenaar een redelijke termijn voor de nakoming wordt gesteld.
2. Deze voldoet niet aan de vereisten van artikel 6:82 lid 1 BW.
3. Een ingebrekestelling is niet vereist als er sprake is van een (fatale) termijn, van een verbintenis uit onrechtmatige daad of in het geval dat de schuldenaar zelf meedeelt dat hij niet (tijdig) zal presteren.
4. Bij wanprestatie heeft de schuldeiser, mits de schuldenaar in verzuim is, de keuze uit:
  1. nakoming + aanvullende schadevergoeding, of
  2. vervangende schadevergoeding + aanvullende schadevergoeding, of
  3. ontbinding + aanvullende schadevergoeding.
5. Als een gekochte fiets niet meer leverbaar is, kan de koper een geldbedrag gelijk aan de waarde van de fiets vorderen.
6. Een combinatie van een vordering tot nakoming en een vordering van aanvullende schadevergoeding is mogelijk.

Open vragen (par. 9.9)

1.
  - a. Nee, de fabrikant geeft zelf aan in gebreke te zijn.
  - b. De brief (de ingebrekestelling) aangetekend versturen. Dan weet je zeker dat de brief bij de juiste persoon is aangekomen. Door de brief aangetekend te versturen ontvang je een (digitale) handtekening van ontvangst. Ook krijg je een verzendbewijs en kun je je brief volgen (track & trace).
2. Nakoming is nog mogelijk. Waarschijnlijk is er geen sprake van een fatale termijn. Een ingebrekestelling is noodzakelijk om de kozijnenfabriek tot nakoming te bewegen.
3. Van wanprestatie is sprake als het niet nakomen kan worden toegerekend aan de schuldenaar. We spreken dan van een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van een verbintenis. Door het transportbedrijf is niet gepresteerd op de afgesproken datum (1 mei). Het transportbedrijf komt dus zijn verplichting niet na. Uit de casus valt niet af te leiden dat er sprake is van overmacht (voor overmacht zie H10). Conclusie: er is sprake van wanprestatie.
4.
  - a. Ed Sheeran kan zich beroepen op overmacht (een onaangekondigde staking is een omstandigheid die buiten de invloedssfeer van Ed Sheeran ligt).
  - b. De hoofdregel is dat de schuldenaar zelf moet presteren. De schuldenaar kan zich laten vervangen door een ander tenzij de inhoud of strekking van de verbintenis zich verzet tegen nakoming door een ander. Daarvan is sprake als de prestatie gekoppeld is aan de persoon van de schuldenaar. In dit geval is Ed Sheeran een zanger die zich moeilijk kan laten vervangen gezien de naam en het genre.
5.
  - a. Publiekrecht. Straf opleggen is een exclusieve bevoegdheid van de overheid.
  - b. Ja, opzettelijke misleiding.
  - c. Ja, toerekenbare tekortkoming in de nakoming van een verbintenis (niet leveren wat je afgesproken hebt, is tekortschieten in de nakoming van je verplichting)

Meerkeuzevragen (par. 9.10)

1.	b. Onjuist	art. 6:83 BW. In een aantal gevallen is een ingebrekestelling niet vereist.
2.	a. Juist	art. 6:81 e.v. BW.
3.	c.	art. 6:81 BW. De onderneming is pas in verzuim wanneer de uiterste termijn om alsnog te presteren is verstreken. De casus biedt geen informatie wanneer deze termijn is verstreken.
4.	a.	art. 6:83 sub b BW.
5.	a. Juist	art. 6:74 BW. Bij garantie is een beroep op overmacht niet mogelijk.
6.	b. Onjuist	art. 6:83 BW.
7.	a. Juist	art. 6:83 BW.
8.	a. Juist	Er kan direct schadevergoeding worden gevorderd als nakoming blijvend onmogelijk is (art. 6:74 lid 1 BW).
9.	b. Onjuist	art. 6:83 BW (mededeling debiteur).
10.	a. Juist	Nakoming is nog mogelijk.

Hoofdstuk 10 Overmacht

Kennisvragen (par. 10.7)

1. Overmacht is een niet toerekenbare tekortkoming in de nakoming van een verbintenis. Er is sprake van overmacht als de debiteur geen schuld heeft aan de tekortkoming en het risico van de tekortkoming niet voor zijn rekening (risico) komt.
2. Het gevolg van overmacht is dat de schuldenaar blijvend of tijdelijk bevrijd is van zijn plicht om na te komen. De schuldenaar moet bewijzen dat er sprake is van overmacht.
3. Volgens verkeersopvattingen is een beroep op overmacht niet mogelijk als het gaat om onervarenheid, onbekwaamheid, het niet hebben van geld en omstandigheden die te voorzien zijn. Ook kun je je niet beroepen op overmacht als je dit geheel of voor een deel contractueel hebt uitgesloten (exoneratiebeding).
4. Als er sprake is van tijdelijke overmacht dan kan je, als schuldeiser, tijdelijk geen nakoming vorderen. Dit kan pas weer als de tijdelijke overmacht is opgeheven en de overmacht niet blijvend is geworden.
5. Overmacht is niet toerekenbaar tekortschieten in de nakoming van een verbintenis. Wanprestatie is toerekenbaar tekortschieten in de nakoming van een verbintenis.
6. In beide gevallen is er sprake van tekortschieten in de nakoming van een verbintenis.
7. De schuldenaar.

Open vragen (par. 10.8)

1. Nee, volgens verkeersopvattingen is een beroep op overmacht niet mogelijk als het gaat om onervarenheid, onbekwaamheid.
2. Ja, het betreft een van buiten komende omstandigheid waar de energiemaatschappij geen invloed op heeft.
3. Er is sprake van overmacht. Een importverbod is geen omstandigheid die voor rekening komt van Medico.

Meerkeuzevragen (par. 10.9)

1.	a.	art. 6:265 BW.
2.	a. Juist	art.6:75 BW. Niet presteren is een oorzaak buiten de invloedssfeer van TUI Reizen.
3.	b. Onjuist	art. 6:77 BW.
4.	b. Onjuist	De oorzaak is het gevolg van een eigen keuze en niet van buitenaf (toerekening art. 6:75 BW).
5.	b. Onjuist	Niet leveren is een oorzaak buiten de invloedssfeer van de onderneming. Blickseminslag is een van buitenkomend onheil. Sprake van overmacht.
6.	a. Juist	art. 6:75 BW. Niet leveren is een oorzaak buiten de invloedssfeer van de beeldhouwer.
7.	a. Juist	Bij garantie is een beroep op overmacht niet mogelijk.
8.	a.	Wanprestatie art. 6:74 BW. Een beroep op overmacht is uitgesloten omdat er een garantie is gegeven. De werkgever is aansprakelijk voor zijn personeel, art. 6:76 BW.
9.	a. Juist	Overmacht. Zie art.6:75 BW. Niet leveren is een oorzaak buiten de invloedssfeer van 'De Verhuizer'.
10.	b.	Wanprestatie. De werkgever is aansprakelijk voor zijn personeel. Art. 6:76 BW.

Hoofdstuk 11 Schadevergoeding

Kennisvragen (par. 11.9)

1. Er zijn twee soorten schadevergoedingen, namelijk vervangende en aanvullende schadevergoeding.
2. De twee vormen van aanvullende schadevergoeding zijn verdragingschade en gevolgschade.
3. Betreft een aanvulling naast de andere vordering (nakoming, ontbinding, vervangende schadevergoeding).
4. Verdragingschade is de schade door het niet of te laat presteren.
5. Gevolgschade is de schade die de schuldeiser lijdt in zijn vermogen doordat er niet deugdelijk gepresteerd is.
6. Voor het recht op vervangende en aanvullende schadevergoeding gelden de volgende voorwaarden:
  1. er moet een tekortkoming in de nakoming zijn
  2. die toerekenbaar is aan de schuldenaar
  3. waarbij de schuldenaar in verzuim is
  4. en er sprake is van schade (vermogensschade en immateriële schade)
  5. waarbij tussen de tekortkoming en de schade sprake is van causaal verband.
7. Oorzakelijk verband tussen oorzaak en gevolg.

Open vragen (par. 11.10)

1. Als de scooter te vervangen is, dan kan er alsnog worden geleverd. Het niet leveren is wanprestatie want Brommerhuis BV maakt een fout (toerekening). Rob kan alsnog nakoming vorderen, of ontbinding of vervangende schadevergoeding in combinatie met aanvullende schadevergoeding. Waarschijnlijk zijn er meerdere scooters van dit type waardoor alsnog nakomen mogelijk is.

Als echter sprake is van een unieke scooter dan is nakoming blijvend onmogelijk geworden. Gevorderd kan worden vervangende schadevergoeding (een bedrag gelijk aan de waarde van de scooter) of ontbinding. Beide in combinatie met aanvullende schadevergoeding (de kosten voor het (tijdelijk moeten) huren van een scooter of ander vervangend vervoer).

2.
  - a. Wanprestatie.
  - b. Lianne kan nakoming of vervangende schadevergoeding of ontbinding in combinatie met aanvullende schadevergoeding vorderen.
  - c. Ja, nakoming is nog mogelijk en er is geen sprake van een (fatale) termijn, van een verbintenis uit onrechtmatige daad, de schuldenaar zelf deelt niet mee dat hij niet (tijdig) zal presteren.

Meerkeuzevragen (par. 11.11)

1.	b. Onjuist	Nakoming is blijvend onmogelijk. Betreft een uniek bankstel. Kan niet worden ontvangen. Ontbinding en schadevergoeding is mogelijk.
2.	a. Juist	Sprake van wanprestatie, art. 6:76 BW. Wilma kan een nieuw bankstel vorderen als (vervangende) schadevergoeding.
3.	a. Juist	
4.	b.	art. 6:95 e.v. BW.
5.	b.	art. 6:95 e.v. BW.
6.	a. Juist	art. 6:95 e.v. BW.
7.	a. Juist	art. 6:95 e.v. BW.
8.	b. Onjuist	art. 6:95 e.v. BW.

9.	b. Onjuist	art. 6:95 e.v. BW.
10.	a.	art.6:96 BW.

Hoofdstuk 12 Ontbinding

Kennisvragen (par. 12.7)

1. Ontbinding betekent dat partijen de overeenkomst niet meer hoeven na te komen.
2. De voorwaarden voor ontbinding zijn:
  - a. het moet gaan om een wederkerige overeenkomst, en
  - b. er is sprake van een tekortkoming van de andere partij, en
  - c. de tekortkoming rechtvaardigt de ontbinding en als nakoming nog mogelijk is moet de andere partij in verzuim zijn.
3. Als een nieuwe vrachtwagen wordt geleverd zonder rechterbuitenspiegel is ontbinding van de overeenkomst niet te rechtvaardigen.
4. Ontbinding kan plaatsvinden door een schriftelijke (ontbindings)verklaring of een uitspraak van de rechter.
5. Het gevolg van het ontbinden van een overeenkomst is dat partijen niet meer hoeven na te komen. Als al (voor een deel) is nagekomen, dan moet die nakoming ongedaan worden gemaakt.
6. Ja.
7. Ja.

Open vragen (par. 12.8)

1. Nee, Hellen moet eerst in verzuim zijn.
2. Ja, ontbinding is mogelijk aangezien aan alle vereisten voor ontbinding is voldaan.
3. Er is sprake van (tijdelijke) overmacht. Ontbinding is mogelijk. Leon heeft geen recht op schadevergoeding.

Meerkeuzevragen (par. 12.9)

1.	b. Onjuist	art. 6:266 BW. De overeenkomst moet gewoon worden nagekomen. Geen reden om te ontbinden.
2.	c.	art. 3:49 BW.
3.	a. Juist	Martin schiet toerekenbaar tekort in de nakoming van zijn verbintenis. Bedrog zou ook kunnen als Martin wist dat de bodemplaat verrot was maar dit (opzettelijk) heeft verzwegen.
4.	d.	art. 6:265 BW. De tekortkoming is te gering.
5.	b. Onjuist	In een aantal gevallen is een ingebrekestelling niet vereist, art. 6:83 BW.
6.	a.	Sprake van overmacht. Ontbinding is mogelijk.
7.	a. Juist	
8.	c.	
9.	a.	Een combinatie van ontbinding en vervangende schadevergoeding is niet mogelijk (keuze: of ontbinden of vervangende schadevergoeding vorderen).
10.	b.	

Hoofdstuk 13 Koop en consumentenkoop

Kennisvragen (par. 13.10)

1. Koop is de overeenkomst tussen een verkoper en een koper waarbij de koper de verplichting heeft om een zaak (een stoffelijk voorwerp) te geven aan de koper, die op zijn beurt de verplichting heeft daarvoor geld (de koopsom) te betalen.
2. Als de koop betrekking heeft op een roerende zaak, gesloten door een verkoper die handelt in de uitoefening van beroep op bedrijf en een koper die consument is en die niet handelt in de uitoefening van beroep of bedrijf, spreek je van consumentenkoop.
3. De koper heeft naast de 'gewone' vorderingsacties bij de koopovereenkomst drie bijzondere nakomingsvorderingen. Dit zijn aflevering van het ontbrekende of herstel van de afgeleverde zaak, mits de verkoper hieraan redelijkerwijs kan voldoen of vervanging van de afgeleverde zaak, tenzij de afwijking te gering is om dit te rechtvaardigen.
4. De verkoper heeft recht op betaling van de koopprijs door de koper. Als de koper niet betaalt, kan de verkoper nakoming, ontbinding of schadevergoeding eisen. Tevens kan hij zijn verplichting opschorten.
5. De koper dient de koopprijs op het moment van aflevering te betalen.
6. De verkoper heeft de verplichting de zaak in eigendom over te dragen, af te leveren en de afgeleverde zaak moet aan de overeenkomst beantwoorden (conformiteitsvereiste).
7. Als de geleverde zaak een roerende zaak is, die zich nog in dezelfde staat bevindt, niet betaald is door de koper en de koopprijs niet opeisbaar is, dan kan de verkoper gebruikmaken van het recht van reclame. De verkoper krijgt dan de eigendom terug.
8. Zie het bepaalde in artikel 7:44 BW.
9. Een studieboek.
10. Nee.
11. Zie het bepaalde in artikel 7:26 lid 2 BW juncto 7:6 lid 2 BW.

Open vragen (par. 13.11)

1.
  - a. Geen consumentenkoop.
  - b. Wel consumentenkoop.
  - c. Geen consumentenkoop.
2. Nee, de tegels bevinden zich immers niet meer in dezelfde staat (art. 7:39 BW).
3. De verkoper kan als de geleverde zaak een roerende zaak is die zich nog in dezelfde staat bevindt, niet betaald is door de koper en de koopprijs niet opeisbaar is, gebruikmaken van het recht van reclame. De verkoper krijgt dan de eigendom van de geleverde zaak terug. Daarnaast kan hij de familie in gebreke stellen om alsnog betaling te vorderen (nakoming), ontbinding of vervangende schadevergoeding. Deze vorderingsacties kunnen worden gecombineerd met het vorderen van aanvullende schadevergoeding.
4. Zie het bepaalde in artikel 7:26 lid 2 BW juncto 7:6 lid 2 BW.

Meerkeuzevragen (par. 13.12)

1.	a. Juist	art. 7:35 BW.
2.	b. Onjuist	art. 7:35 BW. Prijsverhoging kan niet zonder meer.
3.	b.	art. 7:5 BW.
4.	c.	art. 7:17 BW.
5.	b.	art. 7:17 BW.
6.	b.	art. 7:39 BW.
7.	a. Juist	art. 7:21 lid 1 BW.

8.	c.	art. 7:21 lid 1 BW en art. 7:24 BW.
9.	a. Juist	art. 7:17 BW.
10.	b. Onjuist	art. 7:35 BW.

Hoofdstuk 14 Algemene voorwaarden

Kennisvragen (par. 14.7)

1. Algemene voorwaarden zijn schriftelijke voorwaarden (bedingen).
2. De algemene voorwaarden zijn pas van toepassing als de wederpartij daarmee instemt.
3. Vernietiging van algemene voorwaarden is mogelijk als de gebruiker de wederpartij geen redelijke mogelijkheid heeft geboden om van de algemene voorwaarden kennis te nemen. Op deze regel zijn drie uitzonderingen van toepassing. Een andere reden voor de wederpartij om algemene voorwaarden te vernietigen is dat het beding onredelijk bezwarend is voor de wederpartij.
4. De wet geeft een opsomming van bedingen waarvan wordt aangenomen dat deze als ze in algemene voorwaarden voorkomen, *vermoed* worden onredelijk bezwarend te zijn. Dit noem je de grijze lijst.
5. De wet noemt een aantal bedingen die in alle gevallen onredelijk bezwarend zijn. Dit noem je de zwarte lijst.
6. De reflexwerking houdt in dat de grijze en zwarte lijst kunnen bijdragen aan de beoordeling of een bepaalde voorwaarde onredelijk bezwarend is voor overeenkomsten waarin algemene voorwaarden van toepassing zijn en geen enkele partij consument is.
7. Dit zijn bepalingen waarin de gebruiker zijn aansprakelijkheid voor schade uitsluit of beperkt.
8. Door een mondelinge of schriftelijke verklaring door de wederpartij of door de rechter.

Open vragen (par. 14.8)

1.
  - a. Een exoneratiebeding/clausule.
  - b. Vernietiging van het beding omdat het beding onredelijk is. Er is sprake van wanprestatie.
  - c. Vernietigen.
  - d. Wildschut is een ondernemer. De reflexwerking kan bijdragen aan de beoordeling of deze voorwaarde onredelijk is.
2.
  - a. De algemene voorwaarden zijn van toepassing. De wederpartij was ten tijde van het sluiten van de overeenkomst (inhoudelijk) met dat beding bekend of kon geacht worden daarmee bekend te zijn.
  - b. De algemene voorwaarden zijn niet van toepassing. De gebruiker hoort je alle voorwaarden die op de overeenkomst betrekking hebben vóór of bij het sluiten van de overeenkomst op schrift te overhandigen. Dit is in dit geval niet gebeurd. De algemene voorwaarden zijn pas van toepassing als de wederpartij daarmee instemt. De gebruiker dient bij het sluiten van de overeenkomst de wederpartij erop te wijzen dat de algemene voorwaarden van toepassing zijn. Dit kan zowel schriftelijk als mondeling gebeuren.
  - c. De algemene voorwaarden zijn van toepassing. De gebruiker heeft bij het aangaan van de overeenkomst erop gewezen dat de algemene voorwaarden van toepassing zijn.
  - d. De algemene voorwaarden zijn van toepassing. De algemene voorwaarden zijn bij het sluiten van de eerste overeenkomst aan de wederpartij ter hand gesteld

Meerkeuzevragen (par. 14.9)

1.	b. Onjuist	Algemene voorwaarden zijn schriftelijke bedingen, art. 6:231 BW
2.	b. Onjuist	art. 6:231 BW. Alleen schriftelijke bedingen.
3.	b. Onjuist	art. 6:231 BW.
4.	b. Onjuist	art. 6:231 onder c BW, art. 6:232 BW.
5.	a.	art. 6:231 BW.

6.	b.	art. 6:232 BW.
7.	b.	
8.	a. Juist	art. 6:236 BW.
9.	b.	art. 6:237 BW. De algemene voorwaarden zijn van toepassing. Als het adviesbureau een beroep doet op de onredelijkheid van een beding en deze actie slaagt, vervalt het beding. De zwarte en grijze lijst zijn van toepassing tussen professionele verkopers en consumenten. Er gaat een bepaalde werking van uit richting professionele partijen. Een verwijzing naar de grijze lijst door een professionele partij is mogelijk (reflexwerking).
10.	a. Juist	Exoneratie houdt in het uitsluiten van aansprakelijkheid.

Hoofdstuk 15 Onrechtmatige daad

Kennisvragen (par. 15.11)

1.
  - a. onrechtmatigheid
  - b. toerekenbaarheid
  - c. schade
  - d. causaal verband
  - e. relativiteit
2. Artikel 6:162 lid 2 BW bepaalt dat als een onrechtmatige daad kan worden aangemerkt als:
  - een inbreuk op een recht (bijvoorbeeld het vernielen van andermans eigendommen, inbreuk op auteursrecht, diefstal en mishandeling)
en/of
  - een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht (bijvoorbeeld het niet stoppen voor een rood verkeerslicht, geen hulp verlenen als dat noodzakelijk is, het niet voldoen aan arbeidsrechtelijk verplichtingen)
of
  - iets doen of nalaten in strijd met het ongeschreven recht (bijvoorbeeld als een grondverzetbedrijf gasleidingen aanlegt in een winkelcentrum dan moet het afgegraven voetgangersgebied uit veiligheidsoverwegingen worden afgezet. Doe je dat niet dan handel je in strijd met het ongeschreven recht (de maatschappelijke zorgvuldigheid)).
3. Een voorbeeld van een rechtvaardigingsgrond is de noodtoestand (= een omstandigheid dat de maatschappelijke plicht zwaarder weegt dan de wettelijke plicht). Een ander voorbeeld is noodweer is (noodzakelijke verdediging tegen een ogenblikkelijke en wederrechtelijke (= onrechtmatige) aanranding van je eigen lijf, eerbaarheid of goed).
4. Het derde lid van artikel 6:162 BW bepaalt dat de onrechtmatige daad aan de dader kan worden toegerekend als deze te wijten is aan zijn schuld of volgens de wet of verkeersopvattingen voor zijn risico komt.
5. Een ander vereiste voor een geslaagd beroep op onrechtmatige daad is dat er sprake moet zijn van causaal verband. Dit houdt in dat de schade een gevolg moet zijn van de onrechtmatige daad. Er moet een verband zijn tussen de gedraging (de oorzaak) en de schade (het gevolg).
6. Artikel 6:163 BW bepaalt dat er geen verplichting tot schadevergoeding bestaat wanneer de geschonden norm niet strekt tot bescherming tegen de schade zoals de benadeelde die heeft geleden. Dit houdt in dat wanneer door een schadeveroorzakende handeling die in strijd met de wet is, deze schade alleen wordt vergoed als de wettelijke regeling die overtreden is, bedoeld is om de belangen van de benadeelde(n) te beschermen. Is dat niet het geval, dan is er geen plicht tot schadevergoeding. Je zegt dan dat de relativiteit voor de benadeelde ontbreekt.
7. Als je aansprakelijk bent voor een onrechtmatige daad van een andere persoon.
8. Kinderen jonger dan 14 jaar kunnen niet op grond van een onrechtmatige daad aansprakelijk worden gesteld (zie art. 6:164 BW).
9. Zich onttrekken aan alle schuld.
- 10.

Leeftijd kind	Wie is aansprakelijk
tot 14 jaar kind niet (art. 6:164 BW)	ouders wel (art. 6:169 lid 1 BW) (als het een actieve gedraging van het kind is)
14 + 15 jaar kind wel (art. 6:162 BW)	ouders wel (art. 6:169 lid 2 BW) tenzij zij zich kunnen 'disculperen'
16 jaar en ouder kind wel (art. 6:162 BW)	ouders niet.

11. Ja, mits voldaan is aan alle vereisten van artikel 6:162 BW.

12. Dit houdt in dat je als ouder of voogd, ook als je geen verwijt (schuld) kan worden gemaakt, aansprakelijk bent voor een als een doen te beschouwen gedraging van je kind (art. 6:169 lid 1 BW).

Open vragen (par. 15.12)

1.

- a. Artikel 6:162 juncto artikel 6:164 BW. Carlijn is 10 jaar en kan niet aansprakelijk worden gesteld omdat bij kinderen onder de 14 jaar de gedraging niet als een onrechtmatige daad toegerekend kan worden.
Alternatief antwoord: Carlijn is niet aansprakelijk omdat zij geen onrechtmatige daad pleegt in de zin van artikel 6:162 BW. Zij handelt in een sport- en spelsituatie, is wellicht onvoorzichtig maar er is geen sprake van een ernstige overtreding van de spelregels.
- b. Jaap: hij pleegt een onrechtmatige daad omdat hij direct en opzettelijk inbreuk maakt op het subjectieve recht van Van Turen door hem een klap met de hockeystick te geven met als gevolg een schedelbasisfractuur. Deze daad kan hem toegerekend worden op grond van schuld, het gedrag is hem te verwijten. Van Turen heeft schade: schedelbasisfractuur en kleren die onder het bloed zitten. Er is causaal verband (c.s.q.n.) tussen de klap met de hockeystick en de ontstane schade. De relativiteit van artikel 6:163 BW is hierbij geen probleem omdat bij een inbreuk op het subjectieve recht de relativiteit zit ingebakken, immers is altijd onrechtmatig tegenover de benadeelde.
Conclusie: Jaap is aansprakelijk voor de schade van Van Turen op grond van artikel 6:162 BW. De ouders/wettelijke vertegenwoordigers van Jaap zijn niet aansprakelijk omdat Jaap 16 jaar oud is (art. 6:169 lid 1 en 2 en art. 6:164 BW).
- c. (1) vermogensschade (art. 6:95 jo. 6:96 BW).
Schadeposten veroorzaakt door de schedelbasisfractuur (letselschade), ziekenhuiskosten, vermogensschade (art. 6:95 jo. 6:96 BW); concrete berekening (rekeningen worden vergoed), (artikel 6:97 BW dient eenmaal correct in het antwoord voor te komen).
Inkomensderving vermogensschade (art. 6:95 jo. 6:96 BW), concrete berekening artikel 6:97 BW.
Schadeposten veroorzaakt door bloed op de kleren (zaakschade).
Stomerijkosten, abstracte berekening artikel 6:97 BW (herstelkosten), stomerij ongeacht of hij kleding laat stomen.
NB Geen nieuwe kleding, wel eventueel waardevergoeding voor gebruikte kleding
- (2) immateriële schade.
Pijn, verdriet veroorzaakt door het letsel, immateriële schade, artikel 6:95 (ander nadeel) juncto 6:106 sub b BW, berekening naar billijkheid.
Immateriële schade (pijn, verdriet om verlies droomwens), artikel 6:106 sub a BW.
Als Jaap het oogmerk had dit verdriet toe te brengen. Mogelijkheid bestaat. Droomwens was immers bij iedereen bekend.

2.

- a. Ja, voldoet aan alle vereisten van artikel 6:162 BW.
- b. Vermogensschade en immateriële schade (zie ook antwoord op vraag 1c).
- c. Beide rechtsgebieden. Privaatrecht: artikel 6:162 BW en publiekrecht: strafrecht (geen voorrang verlenen, wegrennen na een ongeval, geen hulp bieden, enz.).

Meerkeuzevragen (par. 15.13)

1.	a. Juist	art. 6:162 BW, art. 6:169 lid 2 BW en art. 6:170 BW.
2.	a. Juist	art. 6:162 BW.
3.	a. Juist	Supermarkt op grond van art. 6:170 lid 1 en 3 BW. Opmerking: Sanne is ook aansprakelijk op grond van art. 6:162 BW. De supermarkt kan de schade verhalen op Sanne.
4.	a. Juist	art. 6:170 lid 3 BW.
5.	b. Onjuist	Sprake van risicoaansprakelijkheid. Disculpatie is niet mogelijk.
6.	b. Onjuist	art. 6:164 BW.
7.	b. Onjuist	art. 6:169 lid 2 BW.
8.	b. Onjuist	art. 6:162 BW en art. 6:169 BW.
9.	a. Juist	art. 6:164 BW.
10.	b. Onjuist	art. 6:169 lid 2 BW.

Hoofdstuk 16 Algemene inleiding ondernemingsrecht

Kennisvragen (par. 16.12)

1. De Staat, de provincies, de gemeenten en waterschappen zijn publiekrechtelijke rechtspersonen.
2. Vereniging, coöperatie, onderlinge waarborgmaatschappij, nv, bv en de stichting.
3. Een publiekrechtelijke rechtspersoon.
4. Als een organisatie geen rechtspersoon is, dan is de eigenaar zelf aansprakelijk voor schulden van de organisatie. Als een organisatie wel een rechtspersoon is, dan is de eigenaar niet aansprakelijk voor schulden van de organisatie, maar de organisatie zelf.
5. Het Burgerlijk Wetboek, Wetboek van Koophandel, de Handelsregisterwet, de Wet op de Ondernemingsraden, de Wet op de economische delicten en de Wet controle op rechtspersonen.
6. Een handelsnaam is de naam waaronder een onderneming wordt gedreven (bedrijfsnaam).
7. Een handelsnaam is een juridisch beschermde naam. Dat betekent dat je de handelsnaam van een andere onderneming niet als handelsnaam voor jouw onderneming mag gebruiken (en vice versa). Ook niet met een kleine aanpassing omdat dat tot verwarring kan leiden bij het publiek.
8. Het recht op een handelsnaam ontstaat door de naam als eerste voor een onderneming te gebruiken.
9. Nee, je bent niet verplicht om de handelsnaam mee te verkopen met de verkoop van de onderneming. Je kunt een handelsnaam verkopen, maar alleen als je ook de onderneming verkoopt die de handelsnaam gebruikt.
10. Licentie bij een handelsnaam betekent dat je tegen betaling toestemming krijgt om de handelsnaam van een andere onderneming voor jouw onderneming te gebruiken.
11. Bij franchise.
12. Door de Kamer van Koophandel en Fabrieken (KvK).
13. Je kunt informatie verkrijgen over de rechtsvorm van de onderneming, wie de eigenaar daarvan is, welke bevoegdheden de directie heeft, handelsnaam, activiteiten, diensten en/of producten die worden aangeboden en of de onderneming actief is als detailhandel of als groothandel.
14. In het Burgerlijk Wetboek (BW).
15. Zeven jaar.
16. De wet op de jaarrekening.
17. De ondernemingsraad (or).
18. De Wor is van toepassing op iedere onderneming, dus ook op de eenmanszaak. Als de eenmanszaak 50 werknemers in dienst heeft, dan moet er een or worden ingesteld.

Open vragen (par. 16.13)

1. Ja, op basis van artikel 19 en 25 van de Handelsregisterwet (Hrw) is de onderneming wel aan het contract gebonden.
2. Ja, deze administratie (balans- en bewaar)plicht geldt ook met betrekking tot de privé-inkomsten en -uitgaven, omdat de eigenaar met zijn hele vermogen aansprakelijk is voor de zakelijke schulden.
3. Zeven jaar (art. 3:15i BW jo. 2:10 BW).
4. Bij de Kamer van Koophandel (KvK) van de regio waarbinnen de ondernemer gevestigd is en hij moet zich hier inschrijven in het handelsregister. De KvK meldt de nieuw ingeschreven onderneming bij de Belastingdienst aan.
5. Het doel van registratie is bescherming van de persoon of onderneming die het handelsregister raadpleegt en van de onderneming die zich heeft ingeschreven. Degene die afgaat op de ingeschreven gegevens mag erop vertrouwen dat deze gegevens juist zijn. Als feiten onjuist of onvolledig zijn ingeschreven, dan kan dit aan derden die hiervan onkundig zijn, niet worden tegengeworpen, art. 25 Hrw.

- 6.
- a. De ondernemingsraad heeft hier een (positief) advies uitgebracht. Dit adviesrecht staat in artikel 25 WOR.
  - b. Als de ondernemer geen advies aanvraagt of als zijn besluit afwijkt van het advies, dan moet de ondernemer de uitvoering van het besluit een maand uitstellen. In deze periode kan de or zich oriënteren op het eventueel instellen van beroep bij de Ondernemingskamer (OK) van het gerechtshof in Amsterdam.

Meerkeuzevragen (par. 16.14)

1.	a. Onjuist	Deze wet is volgens de hoofdregel van art. 2:360 BW van toepassing op rechtspersonen, dus niet op een eenmanszaak.
2.	a. Juist	De algemene administratieplicht geldt voor alle ondernemingen.
3.	a. Juist	Je kan een vestiging van een van deze ketens franchisen.
4.	a. Juist	Je kan na betaling toestemming krijgen (= licentie) op het gebruik van de handelsnaam.
5.	b. Onjuist	De inschrijving in het handelsregister is bij geen enkele organisatie een formele oprichtingseis. Inschrijving heeft als doel informatie openbaar te maken voor diegenen die het handelsregister bekijken.
6.	b. Onjuist	De handelsnaam ontstaat door het eerste gebruik van de naam.
7.	b.	Hij mag de handelsnaam wel gebruiken, want er ontstaat geen verwarring bij het publiek (verschillende sectoren).
8.	b.	De kliniek moet wel een or instellen. De WOR geldt voor iedere organisatie en de instelplicht voor een or ontstaat bij 50 medewerkers.
9	c.	Instemmingsrecht op grond van art. 27 lid 1 sub e WOR. (Bekijk die lijst minimaal één keer! Bekijk ook de lijst van art. 25 WOR minimaal één keer!)
10.	b.	Ja, omdat een slogan een middel is waardoor de producten of diensten van de onderneming een onderscheidend karakter krijgen.

Hoofdstuk 17 De eenmanszaak

Kennisvragen (par. 17.11)

1. Ja, de eenmanszaak als rechtsvorm staat in principe open voor iedere ondernemingsactiviteit. Het karakter van de kernactiviteiten (adviesing of verkoop of vervoer enz.) speelt hierin geen rol.
2. De eenmanszaak is geen rechtspersoon. De rechtspersonen staan vermeld in artikel 2:3 BW en hierin staat de eenmanszaak niet genoemd.
3. Er is geen officiële oprichtingshandeling voorgeschreven. Na oprichting moet de eenmanszaak wel worden ingeschreven in het handelsregister. Daarna geeft de KvK de gegevens van de eenmanszaak door aan de Belastingdienst.
4. Ja, het begrip eenmanszaak betekent dat één persoon eigenaar is van de onderneming. Het personeel wordt geen (mede-)eigenaar.
5. Met zijn gehele vermogen, dat wil zeggen met zijn privé- en zakelijke vermogen samen.
6. Nee, dit wordt boekhoudkundig wel gedaan, maar juridisch is er sprake van één vermogen. Met dit vermogen moeten de privé- en zakelijke schulden worden betaald.
7. Bij gemeenschappelijke eigendommen moeten de privé-schuldeisers en de zakelijke schuldeisers worden betaald door beide partners.
8. Door een huwelijk of geregistreerd partnerschap met huwelijkse voorwaarden of met geregistreerde partnerschap-voorwaarden. Niet trouwen/geen geregistreerd partnerschap kan ook een alternatief zijn.
9. Deze zelfstandig ondernemer is niet in (loon)dienst van zijn eigen onderneming. Hij is geen werknemer en daardoor heeft hij geen recht op een werknemersuitkering zoals de WW-uitkering.
10. Deze valt onder de inkomstenbelasting.

Open vragen (par. 17.12)

1.
  - a. Voor de oprichting is geen officiële handeling nodig. Gewoon feitelijk starten met de activiteiten van de onderneming en daarmee is de eenmanszaak dan begonnen. Je moet je eenmanszaak wel inschrijven in het Handelsregister bij de KvK.
  - b. Bas is met zijn hele vermogen aansprakelijk voor zijn schulden. Hierdoor is Bas met € 45.000 aansprakelijk voor zijn privé-schulden van € 4.000. Artikel 3:276 BW.
  - c. Bas is met zijn hele vermogen aansprakelijk voor zijn schulden. Hierdoor is Bas met € 45.000 aansprakelijk voor zijn zakelijke schulden van € 40.000.

Meerkeuzevragen (par. 17.13)

1.	a.	Zijn erfgenamen zijn eigenaar geworden van de onderneming. Zij zijn dan daardoor niet alleen eigenaar geworden, zij zijn ook werkgever geworden als er personeel in dienst is van de eenmanszaak. De erfgenamen kunnen de onderneming voortzetten of verkopen of beëindigen.
2.	b.	Nog steeds is maar één persoon de eigenaar van de onderneming (de zaak) en die heeft nu twee werknemers in dienst.
3.	d.	Door te starten is de onderneming opgericht. Wel gelden dan enkele wettelijke verplichtingen zoals inschrijving in het Handelsregister.
4	a.	Zijn vermogen is juridisch een (ondeelbaar) vermogen, dus alles is failliet (privé- en zakelijk vermogen).

5.	a.	Stelling I is juist. Stelling II is onjuist. De zakelijke crediteuren kunnen zich ook op beide bankrekeningen verhalen.
6.	b. Onjuist	Want zij is met haar hele vermogen daarvoor aansprakelijk.
7.	d.	Rechtsvorm die deze zzp'er zelf kiest. Dat kan een eenmanszaak zijn, of een besloten vennootschap of een naamloze vennootschap. De zzp'er is vrij om de rechtsvorm te kiezen.
8.	b. Onjuist	Je bent dan geen eigenaar want er is niets formeel juridisch geleverd. Je bent een soort huurder en die is geen eigenaar. Leasen wordt ook wel gezien als een financieringsvorm.
9.	c. Onjuist	De onderneming moet wel een or instellen. De WOR geldt voor iedere organisatie en de instelplicht voor een or ontstaat bij 50 medewerkers.
10.	b.	Inkomstenbelasting. Loonbelasting is een belasting op loon en Marit heeft geen loon want zij is zelfstandige. Vennootschapsbelasting (Vpb) is 'winstbelasting voor de naamloze- en de besloten vennootschap'. Vpb geldt niet voor eenmanszaken.

Hoofdstuk 18 Maatschap

Kennisvragen (par. 18.11)

1. Een maatschap is een overeenkomst (van samenwerking), waarbij twee of meer personen zich verplichten om iets in de maatschap in te brengen om financieel voordeel te behalen.
2. De inbreng kan bestaan uit geld, goederen, gebruiksrecht op goederen en arbeid.
3. De maatschap kan als volgt worden opgericht:
  - mondeling;
  - schriftelijk (onderhandse akte of notariële akte).
4. De winstverdeling vindt plaats op basis van een onderlinge afspraak. Als deze afspraak ontbreekt, dan vindt de winstverdeling plaats op basis van de wettelijke regeling: naar evenredigheid van inbreng bij oprichting.
5. Dan zijn de maten naar evenredigheid van het aantal maten aansprakelijk voor de schulden van de maatschap.
6. Met hun gehele vermogen.
7. Opzegging, faillissement en overlijden.
8. In de artikelen 7A:1683, 1684 BW. Zoek ze op en lees ze op hoofdlijnen door.
9. Inkomstenbelasting (als de maat een natuurlijke persoon is). Vennootschapsbelasting bij rechtspersonen.
10. Nee, een uitkering op basis van de Werkloosheidswet geldt alleen voor werknemers. Een maat is geen werknemer van de maatschap

Open vragen (par. 18.12)

1.
  - a. De verdeling van de winst (en verlies) vindt volgens de wet plaats naar evenredigheid van de inbreng, tenzij de maten een eigen afspraak hebben gemaakt over de verdeling van winst en verlies. Het lijkt erop dat die eigen afspraak hier ontbreekt.
  - b. De administratief medewerker is op basis van een volmacht aangenomen. Dit leidt ertoe dat de maten Kooten en Brands evenredig aansprakelijk zijn, ieder de helft.
  - c. Een bedrijfspand moet via een notariële akte (= eigendomsakte of leveringsakte) worden ingebracht. De belangrijkste gegevens die in deze notariële akte staan vermeld, moeten dan op basis van de wet, artikel 3:89 BW, worden ingeschreven in het openbare register van het Kadaster.
  - d. In dat geval zou Kooten, de andere maat, mede-eigenaar van het bedrijfspand worden.
  - e. Door middel van het gebruiksrecht op het pand. Brands blijft dan de enige eigenaar en Kooten mag het bedrijfspand net zoals zijn medemaat Brands, gebruiken.
2.
  - a. De maten kunnen daarover een (andere) afspraak maken volgens artikel 7A:1670 BW. Dat kan bij de start van de maatschap, maar ook op een later moment. Nee, zij hoeven dus niet voor altijd de wettelijke regeling toe te passen.
  - b. Amrani heeft € 10.000 en Alaoui heeft € 20.000 ingebracht. De totale inbreng is hier dus € 30.000. Hun onderlinge verhouding in relatie tot de inbreng is: 1/3 Amrani en 2/3 Alaoui. De te verdelen winst is € 90.000.
Amrani heeft recht op $1/3 \times € 90.000 = € 30.000$.
Alaoui heeft recht op $2/3 \times € 90.000 = € 60.000$ (De van toepassing zijnde belastingwetgeving is de inkomstenbelasting).
  - c. Door daarover een onderlinge afspraak te maken (over taken en bevoegdheden).
  - d. Door deze opzegging wordt de maatschap op grond van de wet ontbonden, artikel 7A:1683 BW. Dat is anders als de maten ooit een voortzettingsbeding zijn overeengekomen.

- e. Dat is afhankelijk van wat er tussen de maten daarover is afgesproken, zoals een vermogensbeding. Als daarvan geen sprake is, dan moet aan Amrani zijn inbreng wel worden terugbetaald.

Meerkeuzevragen (par. 18.13)

1.	b.	De maatschap is niet opgenomen in art. 2:1 BW en niet in art. 2:3 BW en is dus geen rechtspersoon.
2.	a. Juist	De verdeling van winst en verlies vindt bij ontbreken van een eigen regeling plaats op grond van de wet, art. 7A:1670: naar evenredigheid van inbreng bij oprichting.
3.	b.	In antwoord a staat onder andere het woord 'altijd'. Dat is onjuist. Denk aan de situatie dat een volmacht vereist is. Een maatschap bestaat uit minimaal twee maten.
4.	a. Juist	Als alle maten aansprakelijk zijn voor de schulden van de maatschap, dan zijn zij evenredig <i>naar het aantal maten</i> aansprakelijk.
5.	c.	Alle vier de maten zijn evenredig <i>naar het aantal maten</i> aansprakelijk. Dus ieder voor € 40.000.
6.	c.	Volgens de wet eindigt de maatschap in dit geval als een maat is overleden. Deze wettelijke regeling kan via een onderlinge afspraak tussen de maten aan de kant worden geschoven met een voortzettingsbeding en met dat beding (afspraak) wordt de maatschap voortgezet. De maatschap gaat dan dus door met de activiteiten. Er moeten na overlijden natuurlijk wel twee maten zijn overgebleven, niet één, want dat is een eenmanszaak.
7.	a.	Inschrijving in het handelsregister is geen oprichtingseis. Dus als in dit geval de maatschap is opgericht, dan is die rechtsgeldig hoewel de maatschap niet is ingeschreven in het handelsregister.
8.	b. Onjuist	Door middel van een <i>voortzettingsbeding</i> wordt de maatschap voortgezet als een maat heeft opgezegd. Met behulp van een vermogensbeding is het mogelijk dat de maatschap in geval van uittreding van een maat het ingebrachte geld of de goederen onder bepaalde voorwaarden behoudt.
9.	b.	Inkomstenbelasting. Loonbelasting is een belasting op loon en een maat heeft geen loon want een maat is zelfstandige. Vennootschapsbelasting (Vpb) is winstbelasting voor de naamloze- en de besloten vennootschap.
10.	b.	Chantalle Bos was geen werknemer en heeft dus geen recht op een uitkering op basis van de Werkloosheidswet.

Hoofdstuk 19 Vennootschap onder firma en commanditaire vennootschap

Kennisvragen (par. 19.16)

1. Een vof is geen rechtspersoon. Zie daarvoor artikel 2:3 BW. De vof is niet opgenomen in art. 2:1 BW en niet in art. 2:3 BW en is dus geen rechtspersoon.
2. In het Wetboek van Koophandel (WvK), art. 15.
3. Firmanten of vennoten.
4. Twee (2), want als er maar één vennoot is, dan is er sprake van een eenmanszaak. Bovendien geldt dat een vof een bijzondere maatschap is en een maatschap uit ten minste twee personen bestaat
5. Als de vof is ingeschreven in het handelsregister, dan is de vof geregistreerd bij de KvK en door de KvK wordt de ingeschreven vof aangemeld bij de Belastingdienst.
6. Als de beperking/uitsluiting van de vertegenwoordigingsbevoegdheid van de vennoten is ingeschreven in het handelsregister dan heeft deze bepaling werking tegenover derden. De vof kan zich dan op deze beperking/uitsluiting beroepen (en is daardoor minder snel aan overeenkomsten/contracten gebonden).
7. Deze bevoegdheid komt toe aan alle vennoten volgens de wet. Hierop kan een afwijkende regeling worden gemaakt door middel van de vennootschapsakte. Deze afwijkende regeling moet vervolgens worden ingeschreven in het handelsregister om er als vennoten (vennootschap) succesvol beroep op te kunnen doen. Zie ook het antwoord op vraag 6.
8. Het afgescheiden vermogen van de vennootschap is vermogen dat is afgescheiden van de privévermogens van de vennoten.
9. Een privéschuldeiser van een vennoot kan zich verhalen op het privévermogen van de vennoot. Hij kan zich niet op het afgescheiden vermogen van de vof verhalen.
10. Een zakelijke schuldeiser kan zich (wel) verhalen op het afgescheiden vermogen van de vof. Een privéschuldeiser kan dat niet. Bovendien kan de zakelijke schuldeiser zich ook verhalen op het privévermogen van de vennoten.
11. Een schuldeiser van de vof zal eerst de vof (= het afgescheiden vermogen) aansprakelijk stellen. Als betaling uitblijft of de betaling ontoereikend is, dan zal de schuldeiser de vennoten aansprakelijk stellen.
12. Ja, dat mag. Er gelden geen speciale regels die aangeven wat de volgorde daarvan moet zijn.
13. Het faillissement van een vennoot (in privé) leidt volgens de wet, artikel 7A:1683 BW, tot einde van de hele vof, tenzij de vennoten een voortzettingsbeding overeengekomen zijn. Er moeten uiteraard wel twee vennoten resteren.
14. Idem.
15. De beherende vennoot en de commanditaire vennoot.
16. Ja, als een eenmanszaak een overeenkomst van samenwerking aangaat met een geldschieter dan is er sprake van een cv.
17. Commanditaire vennoot en stille vennoot.
18. Voor het afgesproken bedrag dat de geldschieter zal inbrengen (investeren) in de onderneming. Het is een lening, geen schenking.
19. Nee, hiervoor is hij volgens de wettelijke hoofdregel niet aansprakelijk.
20. Hij is met zijn hele vermogen aansprakelijk voor alle schulden van de vennootschap.
21. Deze zakelijke schuldeiser kan zich verhalen op het vermogen van de cv en op het hele vermogen van iedere beherende vennoot.
22. Als hij het beheersverbod of het naamsverbod heeft geschonden.
23. Deze wordt volgens de wet, artikel 7A:1683 BW, ontbonden/beëindigd.

Open vragen (par. 19.17)

1.
  - a. Iedere vennoot is volgens de wet bevoegd om de vennootschap te vertegenwoordigen, tenzij van deze wettelijke hoofdregel door middel van een onderlinge overeenkomst wordt afgeweken, artikel 17 WvK (en is ingeschreven in het handelsregister).
  - b. De inhoud van de clause moet, naast de inschrijving van de onderneming, wel zijn ingeschreven in het handelsregister. Door deze clause in te schrijven, artikel 25 Hrw, verkrijgt zij externe werking. Als de clause niet is ingeschreven, dan kan de vennootschap geen beroep doen op de clause. Uit de casus blijkt dat de inhoud van de clause niet is ingeschreven, zodat de vennootschap geen beroep kan doen op de clause.
  - c. Vennoten zijn met betrekking tot vertegenwoordiging een clause overeengekomen waardoor Frankie Raken onbevoegd is tot vertegenwoordiging. De inhoud van deze clause is echter niet ingeschreven in het handelsregister, zodat de clause geen derdenwerking heeft. Daardoor is er hier sprake van een geldige vertegenwoordigingshandeling op grond van artikel 17 WvK. De vof WindEnergie en beide vennoten, Jolanda Croes en Frankie Raken, kunnen alle drie voor € 75.000 aansprakelijk worden gesteld. Zowel de vennootschap als de vennoten zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de vennootschap. Zie ook artikel 18 WvK.
  - d. Een onderlinge overeenkomst tot verdeling van de winst ontbreekt. Dan geldt de wettelijke regeling van verdeling van de winst: verdeling naar evenredigheid van inbreng. De inbreng van Jolanda Croes is € 60.000 en van Frankie Raken € 30.000. Jolanda Croes heeft dan recht op 2/3 en Frankie Raken op 1/3 van de winst. Jolanda Croes heeft recht op €100.000 en Frankie Raken heeft recht op € 50.000.
  - e. Inkomstenbelasting als de vennoot een natuurlijke persoon is, vennootschapsbelasting als de vennoot een rechtspersoon is.
  - f. De vennootschap wordt volgens de wet, art. 7A:1683 BW, ontbonden/beëindigd.
  - g. De (waarde van de) inbreng moet worden uitgekeerd aan Frankie Raken. (Als de betaling heeft plaats gevonden, dan hebben zijn privécrediteuren meer verhaalsmogelijkheden, want het failliet verklaarde vermogen van Croes is door de betaling/uitkering vergroot).
2.
  - a. Een commanditaire vennootschap is een samenwerkingsovereenkomst tussen een persoon (= beherend vennoot), of tussen meerdere personen (= beherende vennoten) en een of meer andere personen als geldschieter.
  - b. Iedere beherend vennoot is hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de cv. Een commanditaire vennoot is alleen aansprakelijk voor het afgesproken bedrag van zijn inbreng.
  - c. Dit is toegestaan als de commanditaire vennoot (Milder) eerst zelf beherend vennoot van de vof is geweest.
  - d. Milder heeft het beheersverbod aantoonbaar geschonden. Hierdoor is hij hoofdelijk aansprakelijk geworden voor de (alle) schulden van de vennootschap. Hij blijft geldschieter maar wordt hoofdelijk aansprakelijk zoals de beherende vennoten dat ook zijn.
  - e. Ja, dat kan. De wet vereist niet dat een vennoot (beherend of commanditair) een natuurlijke persoon moet zijn. Een rechtspersoon kan dus een vennoot zijn.

Meerkeuzevragen (par. 19.18)

1.	b.	Omdat over de verdeling van winst en verlies geen onderlinge afspraak is gemaakt moet de winst volgens de wet worden verdeeld naar evenredigheid van inbreng bij oprichting. De inbreng van C wordt gelijkgesteld aan de inbreng van B.
2.	b.	Er is sprake van geldige vertegenwoordiging door Tuinstra, want volgens de wet, artikel 17 WvK., is iedere vennoot binnen het doel van de vennootschap bevoegd om overeenkomsten (contracten) te sluiten. Hierdoor ontstaat hoofdelijke aansprakelijkheid. Tuinstra, Rood en GlasCar, ieder voor € 40.000.
3.	c.	Dit huwelijk heeft geen gevolg voor de vof. Er is geen nieuwe vennoot bijgekomen. Voor de rechtspositie van Winter is het 'verstandig' om huwelijksvoorwaarden af te spreken met Beek zodat Winter niet aansprakelijk kan gaan worden voor de schulden van de vof omdat de huwelijkspartner van Winter, Beek, vennoot is van de vof Matrix.
4.	a.	Schuldeisers van de vof kunnen zich verhalen op het privévermogen van de vennoten en op het vermogen van de vof (in verband met hoofdelijke aansprakelijkheid).
5.	a.	Inschrijving in het handelsregister is geen oprichtingseis (net als bij de maatschap). De vof komt dus wel tot stand hoewel deze niet is ingeschreven in het handelsregister.
6.	b.	Een maatschap en daarom ook de vof wordt volgens de wet, artikel 7A:1683 BW ontbonden o.a.: door opzegging van een vennoot aan de andere vennoten; door de dood of de curatele van één maat/vennoot, of als hij in staat van faillissement is verklaard. Voor ontbinding is rechterlijke goedkeuring niet nodig.
7.	c.	D overtreedt het beheersverbod. D blijft stille vennoot maar wordt wel (net als de beherend vennoten) hoofdelijk aansprakelijk (dus met zijn hele vermogen aansprakelijk) voor (al) de schulden van Yala.
8.	c.	Een cv kan net als de vof en de maatschap mondeling worden opgericht. Er is geen eis dat oprichting via een contract of via de notaris plaats moet vinden.
9.	a.	Net als bij de vof zijn de beherende vennoten bij een cv met hun hele vermogen aansprakelijk voor de schulden van de cv.
10.	a. Juist	Op deze commanditaire vennootschap is de Wet op de jaarrekening inderdaad niet van toepassing volgens artikel 2:360 lid 1 BW. De financiële gegevens van deze cv hoeven niet openbaar te worden gemaakt.

Hoofdstuk 20 Vereniging

Kennisvragen (par. 20.12)

1. Een vereniging mag mondeling worden opgericht, tenzij het gaat om de oprichting van een volledig rechtsbevoegde vereniging, formele vereniging. Deze moet worden opgericht door middel van een notariële akte waarin de statuten zijn opgenomen.
2. Nee, een vereniging is gericht op het realiseren van een maatschappelijk, dat wil zeggen een niet commercieel, doel. Iedere vereniging mag winst maken want er geldt geen winstverbod, maar een verbod tot winstuitkering onder de leden.
3. Zij kan geen registergoederen verkrijgen en zij kan geen erfgenaam zijn.
4. Nee, een vereniging wordt volledig rechtsbevoegd als zij haar statuten laat opnemen in een notariële akte.
5. De algemene ledenvergadering (alv).
6. Een privaatrechtelijke rechtspersoon, artikel 2:3 BW.
7. In de statuten (als die zijn opgesteld).
8. Het omzetten vindt plaats door de statuten in een notariële akte te laten opnemen.
9. Nee, inschrijving in het handelsregister is geen oprichtingseis, het is een administratieve handeling die plaatsvindt na de oprichting.
10. Volgens de Wet op de economische delicten (Wed).
11. Ja, een bestuurslid van een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid is zelf aansprakelijk voor de schulden van de vereniging. Ook is de vereniging zelf aansprakelijk.
12. Dat wordt hij/zij automatisch als hij/zij de eigenaar is (geworden) van een appartement (flat).
13. Een vereniging is in principe niet belastingplichtig, tenzij de vereniging evenementen wil organiseren. De vereniging kan dan daarvoor een stichting oprichten. Deze stichting organiseert de (commerciële) evenementen en moet vennootschapsbelasting betalen, terwijl de vereniging zelf buiten de werking van de vennootschapsbelasting blijft.
14. Een werkloze bestuurder (van een vereniging) heeft recht op een WW-uitkering als hij een werkloze werknemer is (geworden). Was deze persoon 'vrijwilliger', dan heeft hij geen recht op een WW-uitkering.

Open vragen (par. 20.13)

1.
  - a. Het bestuur. Als er onderhandelingen voor de vereniging worden gevoerd, dan vertegenwoordigt je de vereniging en het bestuur is op grond van de wet daarvoor bevoegd.
  - b. De ondernemingsraad, op grond van artikel 25 Wor (adviesrecht) en evt. op grond van artikel 27 Wor (instemmingsrecht).
  - c. De algemene ledenvergadering. Het bestuur mag over veel onderwerpen het beleid aansturen, maar het beleid moet door de algemene ledenvergadering worden goedgekeurd. De macht ligt als het ware bij de alv.
2.
  - a. Door middel van een notariële akte waarin de statuten zijn opgenomen.
  - b. Het bestuur, want het overeenkomen van een schadevergoedingsregeling vormt een onderdeel van de vertegenwoordiging van de vereniging.
  - c. Dat kan op grond van de statuten van de vereniging.

- d. Door de tweehandtekeningenclausule op te nemen in de statuten en deze clausule in te schrijven in het handelsregister.

Meerkeuzevragen (par. 20.14)

1.	a.	Dat kan zowel mondeling als schriftelijk. De wet, artikel 2:26 BW, geeft aan dat een vereniging wordt opgericht bij meezijdige rechtshandeling. De oprichting is dus vormvrij.
2.	a.	Als de statuten zijn opgenomen in een notariële akte, dan is er sprake van een volledig rechtsbevoegde vereniging (= formele vereniging). Zijn er wel statuten maar zijn die niet opgenomen in een notariële akte, dan is er sprake van een beperkt rechtsbevoegde vereniging (= informele vereniging).
3.	c.	Een vereniging mag geen winst onder haar leden verdelen. Deze vereniging dus ook niet. Buma/Stemra behartigt de belangen van de leden en zorgt er dus voor dat de leden een eerlijke vergoeding krijgen voor het gebruik van muziek door derden bijvoorbeeld in een reclame op YouTube of op de tv. Die vergoeding is wat anders dan de winst van de vereniging.
4.	b.	Als de vereniging is opgericht door middel van een notariële akte en statuten, dan is er een volledig rechtsbevoegde vereniging opgericht. Als die niet is ingeschreven dan is de bestuurder die de vereniging aan derden verbindt, naast de vereniging hoofdelijk aansprakelijk, artikel 2:29 lid 2 BW.
5.	b.	Bestuur, algemene ledenvergadering. Bij een vereniging zijn geen aandeelhouders en een raad van advies bestaat niet. Eventueel is er een raad van commissarissen (vrijwillig ingesteld) en die controleert en adviseert het bestuur.
6.	a.	De overheid kan optreden tegen rechtspersonen en dus ook tegen een vereniging (volledig rechtsbevoegde) op basis van de Wet controle op rechtspersonen. Het gaat om de voorkoming en bestrijding van misbruik van rechtspersonen, waaronder het plegen van misdrijven en overtredingen van financieel-economische aard door of door middel van deze rechtspersonen.
7.	a.	Het gaat om een volledig rechtsbevoegde vereniging en dat is een rechtspersoon. Deze vereniging is ingeschreven in het handelsregister. Dan geldt dat alleen de rechtspersoon aansprakelijk is, dus de vereniging is voor het hele bedrag aansprakelijk.
8.	a.	Er is een meerderheid tijdens de algemene ledenvergadering. Het gaat niet om het totaal aantal leden maar om het aantal leden dat op de alv aanwezig is.
9.	b.	Volgens artikel 2:17 BW moet een rechtspersoon voor onbepaalde tijd (dus niet tijdelijk!) worden opgericht. Als de rechtspersoon voor maar vier jaar wordt opgericht dan is die nietig (ongeldig/bestaat niet) op grond van de werking van artikel 2:25 en 2:17 BW.

10.	a.	Het gaat om een personeelsvereniging en dat is dan een privaatrechtelijke vereniging ook al is die opgericht voor medewerkers van een publiekrechtelijke rechtspersoon (= de gemeente Utrecht).
-----	----	---

Hoofdstuk 21 Coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij

Kennisvragen (par. 21.9)

1. De oprichting moet plaatsvinden via een notariële akte.
2. Ja, dat mag. Het maken van winst is niet verboden.
3. Ja, dat mag. De coöperatie en de owm zijn beide bijzondere verenigingsvormen. Volgens artikel 2:53a BW geldt het uitkeringsverbod van winst (van de gewone vereniging) niet bij de coöperatie en de owm. Met andere woorden: een coöperatie en owm mogen winst wel aan de leden uitkeren. Deze winstuitkering kan bijvoorbeeld plaats vinden door middel van het betalen van een geldbedrag (premierestitutie) of door het verlenen van premiekorting.
4. Ja, inschrijving in het handelsregister is geen oprichtingseis maar een administratieve handeling.
5. Daarbij gaat het vooral om transacties over grond en gebouwen. Formeler beschreven: overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen, en tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de vereniging zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt.
6. Dat kunnen verschillende voordelen zijn, zoals onder andere: gezamenlijk een bedrijfspand huren (via de coöperatie), gemeenschappelijke faciliteiten (receptie/telefoon), kennisdeling en gebruikmaken van elkaars contacten (netwerken).
7. De algemene vergadering van leden (avl), artikel 2:37 lid 6 BW en de raad van commissarissen (rvc), artikel 2:57 lid 3 BW.
8. Ja, een privaatrechtelijk rechtspersoon. Zie artikel 2:3 BW.
9. In de statuten van de coöperatie en de owm.
10. Wettelijk aansprakelijk.
11. Beperkte aansprakelijkheid.
12. Uitsluiting of uitgesloten aansprakelijkheid.
13. Vennootschapsbelasting (Vpb).
14. Als hij/zij in dienst was van de owm. Hij/zij was dan werknemer. De ex-bestuurder moet ook voldoen aan eisen die in de Werkloosheidswet staan vermeld.
15. Nee, een owm is een rechtspersoon. Voor schulden van een rechtspersoon is in principe alleen de rechtspersoon zelf aansprakelijk.

Open vragen (par. 21.10)

1.
  - a. Coöperatie.
  - b. De andere Nederlandse banken hebben als rechtsvorm de nv en bv. De beursgenoteerde vennootschap is een nv, de dochtervennootschappen zijn veelal een bv. Deze banken geven aandelen uit, de Rabobank niet.
  - c. Beperkte aansprakelijkheid.
  - d. Rabobank Nederland voor € 20.000.000. Voor schulden van een rechtspersoon is alleen de rechtspersoon zelf aansprakelijk.
  - e. De algemene vergadering van leden en de raad van commissarissen (raad van toezicht).

- f. Het hoofdkantoor bepaalt het beleid van de Rabobank als geheel (als groep) en geeft ondersteuning aan de lokale vestigingen op het gebied van onder andere ICT, personeelszaken, economisch onderzoek, juridische zaken, fiscale zaken en maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo).
- 2.
- a. Koop-verkoop van grond en van gebouwen (woningen, bedrijfspanden).
  - b. Op grond van de wet, dit in tegenstelling tot de bestuurder bij de vereniging, deze verkrijgt de bevoegdheid als daarvoor een bepaling in de statuten is opgenomen, artikel 2:53a jo. artikel 2:44 BW.
  - c. De twee- (of meer)handtekeningenclausule die daarna, om er een beroep op te kunnen doen als corporatie, nog wel moet worden ingeschreven in het handelsregister.
  - d. Het strafrecht. Politie, het Openbaar Ministerie (OM) en van het OM is de persoon die de verdachte aanklaagt de officier van justitie (OvJ), de strafrechter(s) en de verdachte(n).

Meerkeuzevragen (par. 21.11)

1.	b.	Volgens de wet, artikel 2:53 BW, met een notariële akte. Na de oprichting moet de coöperatie/owm nog wel worden ingeschreven in het handelsregister bij de KvK, maar die inschrijving is geen oprichtingseis.
2.	b.	Net als bij de formele vereniging geldt dan dat de bestuurder die de coöperatie aan derden verbindt (bijv. door het sluiten van een contract), naast de coöperatie hoofdelijk aansprakelijk is.
3.	a.	Het gaat om een rechtspersoon en om aansprakelijkheid en dan geldt als hoofdregel dat alleen de rechtspersoon aansprakelijk is.
4.	b.	De owm mag wel winst maken en ze mag deze winst onder de verenigingsleden verdelen. Bij de gewone vereniging geldt juist een winstuitkeringsverbod aan de verenigingsleden.
5.	c.	Net als bij de vereniging zijn dat het bestuur en de algemene ledenvergadering.
6.	b.	Dat staat in de wet bij de algemene bepalingen, artikel 2:19 lid 1 sub a BW. Het is dus een besluit van de leden van de vereniging, niet van het bestuur.
7.	c.	Dat is de regeling van de wettelijke aansprakelijkheid (WA) en daarbij geldt evenredige aansprakelijkheid van de (ex-leden, 1 jaar termijn en) leden.
8.	a.	De overheid kan optreden tegen rechtspersonen en dus ook tegen een coöperatie (volledig rechtsbevoegd) op basis van de Wet controle op rechtspersonen. Het gaat om de voorkoming en bestrijding van misbruik van rechtspersonen, waaronder het plegen van misdrijven en overtredingen van financieel-economische aard door of door middel van deze rechtspersonen.
9.	c.	Ja, er is een meerderheid tijdens de algemene ledenvergadering. Het gaat niet om het totaal aantal leden maar om het aantal leden dat op de alv aanwezig is (en stemt).

10.	a.	Ja, altijd op grond van artikel 2:360 BW, want in die wettekst staat onder andere: ... is van toepassing op de coöperatie, de onderlinge waarborgmaatschappij, de naamloze vennootschap en de besloten vennootschap.
-----	----	--

Hoofdstuk 22 Naamloze en besloten vennootschap

Kennisvragen (par. 22.17)

1. De oprichting moet plaats vinden via een notariële akte.
2. Op basis van de Wet Controle op rechtspersonen.
3. In oprichting.
4. Ja, inschrijving in het handelsregister is geen oprichtingseis, maar een administratieve handeling nadat de bv is opgericht.
5. Ja, zie artikel 2:3 BW.
6. Door het aandelenkapitaal (ook door inhouding van winst en door reserves).
7. Uitgifte van (nieuwe) aandelen.
8. Het maximale bedrag waarvoor de nv op basis van de statuten aandelen mag uitgeven.
9. Een vergroting van het geplaatste kapitaal, omdat er meer aandelen zijn verkocht.
10. In geld en in natura (bijvoorbeeld met inbreng van machines).
11. In de statuten van de vennootschap.
12. Een aandeel waaraan bijzondere zeggenschapsrechten zijn verbonden; welke rechten dat zijn, verschilt per vennootschap maar de inhoud van die rechten staat beschreven in de statuten van de vennootschap.
13. Via een notariële akte.
14. Het bestuur en ieder bestuurslid.
15. Nee, een nv is een rechtspersoon. Voor schulden van een rechtspersoon is in principe alleen de rechtspersoon zelf aansprakelijk.
16. De ava, artikel 2:132, 242 jo. 2:134, 244 BW.
17. Een bv kan alleen aandelen op naam uitgeven.
18. Algemene vergadering van aandeelhouders.
19. Bij de rechtspersoon (de bv of de nv).
20. Gezamenlijke onderneming, of een contractuele samenwerking tussen twee of meer organisaties.
21. Ja, daarin zijn zij vrij. Je bepaalt als aandeelhouder zelf of je je aandelen verkoopt of niet.
22. Een lege bv is een bv waarvan de ondernemingsactiviteiten zijn beëindigd, terwijl de bv als rechtspersoon nog (wel) bestaat.
23. De KvK.
24. De vrije overdracht (via bijvoorbeeld een verkoop) van aandelen.
25. Bankverklaring, accountantsverklaring, maatschappelijk kapitaal en minimumkapitaal zijn door de invoering van de flex-bv komen te vervallen. De notariële (oprichtings)akte staat steeds in de wet beschreven.
26. Nieuwe onderwerpen binnen het bv-recht zijn onder andere de invoering van stemrechtloze aandelen en van dividendloze aandelen, invoering van de liquiditeitstest en van de balanstest en het invoeren van kwaliteitseisen en verbintenisrechtelijke plichten voor aandeelhouders.

Open vragen (par. 22.18)

1.
  - a. Aandelen van een beursgenoteerde nv kunnen op de beurs door iedereen (via bemiddeling van bank enz.) worden gekocht/verkocht.
  - b. Het gevaar daarvan is, dat een concurrent deze aandelen kan kopen en daardoor als aandeelhouder in de ava van de doelvennootschap (Philips) de meerderheid van de

stemmen kan uitoefenen. In dat geval heeft de concurrent de doelvennootschap overgenomen.

2.
  - a. Bij deze emissie geldt het voorkeursrecht van de aandeelhouder bij uitgifte van nieuwe aandelen van de bv of bv. Door deze claim (= voorkeur) hebben zij (de bestaande aandeelhouders) bij uitgifte van nieuwe aandelen, voorrang op personen die ook aandelen van deze vennootschap willen kopen maar nog geen aandeelhouder zijn.
  - b. De ava. Het komt wel vaak voor dat deze bevoegdheid tijdelijk wordt afgestaan aan het bestuur.
3.
  - a. De aandeelhouders van AkzoNobel.
  - b. Aandelenfusie.
  - c. Ja, want de Amerikaanse investeerder is in dat geval aandeelhouder van AkzoNobel en een aandeelhouder heeft recht op dividend (winst).
4. Bij een aandelenfusie spelen drie partijen een rol. Bij een aandelenfusie worden aandelen die zijn uitgegeven door een vennootschap (1) gekocht door de kopende vennootschap (2) van de aandeelhouders (3) van de vennootschap die die aandelen had uitgegeven. Bij een bedrijfsfusie spelen twee partijen een rol en worden bedrijfssonderdelen verkocht, geen aandelen.
5.
  - a. Deze bv is opgericht voor de wijzigingen van het bv-recht en heeft haar statuten niet gewijzigd. Deze bv kan preferente en prioriteitsaandelen (hebben) uitgegeven. Stemrechtloze aandelen en dividendloze aandelen kunnen niet worden uitgegeven (want deze bv is geen flex-bv).
  - b. Akzo Nobel Nederland B.V. is een 100% dochter van Akzo Nobel Nederland N.V. Alle door de bv uitgegeven (geplaatste) aandelen zijn in handen van de nv. De nv is het hoofdkantoor = moedermaatschappij = holding.
  - c. De vennootschap heeft geen directe invloed op de business, maar zorgt voor 'vertaling' van het corporate human resources-beleid naar de Nederlandse arbeidsverhoudingen. Dus het bestuur van de nv stippelt het beleid uit van de (gehele) organisatie en de directie van de bv zorgt ervoor dat dit beleid wordt uitgevoerd in de in Nederland gevestigde ondernemingen.
6.
  - a. Door de wijzigingen in het bv-recht (flex-bv) mag volgens de wet door middel van de statuten worden bepaald, dat er géén blokkeringsregeling geldt bij de overdracht van aandelen. In dat geval is de overdracht van aandelen vrij.
  - b. Stemrechtloze aandelen en aandelen zonder winstrecht (dividendrechtloze aandelen).
  - c. Er geen eis van een minimum(start)kapitaal. De financiële drempel om een bv te starten is daardoor verdwenen. Natuurlijk zal er een bepaald startkapitaal vereist zijn om te kunnen starten met de ondernemingsactiviteiten, maar de wet stelt daarover geen eis meer.
  - d. Schuldeisers (crediteuren) van de bv.
  - e. Geen (externe) instantie. De bv moet de berekening zelf uit (laten) voeren. Dat kan een financieel medewerker, bestuurder, een accountant of een andere persoon zijn.

Meerkeuzevragen (par. 22.19)

1.	d.	Voor de oprichting van een eenmans-bv is een notariële akte vereist. Die is ook vereist voor de oprichting van een coöperatie en een nv.
2.	a.	De BV Kooistra is voor € 15.000 aansprakelijk. Iedere bestuurder is volgens de wet onbeperkt bevoegd om de vennootschap te vertegenwoordigen, dus ook voor het bedrag van € 15.000. Dat de bestuurders een afwijkende bepaling hebben afgesproken is maar een interne afspraak. Het kan intern evt. wel leiden tot een actie van de aandeelhouders tegen deze bestuurder, waaronder ontslag.
3.	d.	Volgens de wet is de persoon (Jansen) die optreedt namens /voor de vennootschap in oprichting, zelf aansprakelijk voor de gemaakte schulden. Zolang er nog geen vennootschap is opgericht bestaat die niet en zijn er dus ook geen bestuursleden (die aansprakelijk zijn).
4.	b. Juist.	De nv heeft wel de wettelijke eis van een minimumkapitaal en dat is € 45.000. Bij de bv geldt geen wettelijke eis van het minimumkapitaal.
5.	c.	Als een vennootschap prioriteits aandelen heeft (uitgegeven) dan staan de bijzondere zeggenschapsrechten die houders van deze aandelen hebben niet in de wet maar in de statuten vermeld. Het zijn vaak 'strategische onderwerpen'. Bijvoorbeeld invloed op de benoeming van een bestuurder.
6.	b.	Statutenwijziging komt wel toe aan de ava, maar het recht op dividend niet, want dat recht komt toe aan een individuele aandeelhouder. Benoeming en ontslag van bestuurders komen wel toe aan de ava en het claimrecht komt niet toe aan de ava maar aan een individuele aandeelhouder.
7.	a.	Hier is sprake van een aandelenfusie. Er wordt geen gezamenlijke onderneming gestart (dus geen joint venture) en er worden geen activa gekocht (dus geen bedrijfsfusie). Bovendien worden er geen vermogens samengevoegd (dus geen juridische fusie).
8.	a.	Er is een meerderheid tijdens de ava. Het gaat niet om het totaal aantal aandeelhouders maar om het aantal aandeelhouders dat (op de ava aanwezig is) stemt.
9.	a.	Hier is geen sprake van een aandelenfusie. Er wordt hier gezamenlijk een activiteit gestart (dus een joint venture) en er worden geen activa gekocht (dus geen bedrijfsfusie). Bovendien worden er geen vermogens samengevoegd (dus geen juridische fusie).
10.	c.	Dat is geen wettelijke verplichting maar een (vrijwillig) ingevoerde regeling die in de statuten staat. Door deze bepaling wordt de verkoopbaarheid van aandelen van een bv juist verkleind. De bedoeling van deze bepaling is om het karakter van de bv besloten te houden tot de familiekring.

Hoofdstuk 23 Stichting

Kennisvragen (par. 23.11)

1. Fonds.
2. Ja, deze geldt ook voor de stichting.
3. Niet volgens de hoofdregel van artikel 2:360 lid 1 BW, maar wel volgens de uitzondering van lid 3, als de stichting een onderneming in stand houdt.
4. De oprichting moet door middel van een notariële akte gebeuren.
5. Ja, een stichting mag winst maken.
6. Het doel van de stichting mag niet inhouden het doen van uitkeringen aan oprichters of aan personen die deel uitmaken van een van de organen, zoals het bestuur, van de stichting. Ook mag het doel niet bestaan in het doen van uitkeringen aan derden tenzij wat deze laatsten betreft de uitkeringen een ideële of sociale strekking hebben.
7. Bij de stichting geldt een ledenverbod. Een stichting heeft dus geen leden. Eventueel zijn er wel donateurs.
8. Nee, dat heeft geen invloed op de (rechtsgeldigheid van de) oprichting. De inschrijfplicht is geen oprichtingseis, het is een administratieve handeling.
9. Bestuur, raad van toezicht (raad van commissarissen).
10. Er is in principe geen ander orgaan dan het bestuur. Ontslag kan in dat geval niet door een intern orgaan worden gegeven. In dat geval vindt ontslag plaats door de rechtbank. Als er een RvC is ingesteld die op grond van de statuten ontslagbevoegdheid heeft gekregen, dan kan deze RvC een bestuurder ontslag geven.
11. Ja, een stichting is volgens artikel 2:3 BW een privaatrechtelijke rechtspersoon.
12. In de statuten van de stichting.
13. Het (gehele) bestuur. Een individuele bestuurder is pas bevoegd als dat in de statuten is vastgelegd.
14. Nee, bestuursleden zijn niet aansprakelijk voor de schulden van de stichting. De stichting zelf is (wel) aansprakelijk.
15. Door een besluit van het bestuur, door een afgerond faillissement (zonder afkoop van schulden) of door een vonnis van de rechter.
16. Nee, tenzij de stichting als doel heeft winst te maken of commerciële activiteiten heeft.

Open vragen (par. 23.12)

1.
  - a. De stichting moet door middel van een notariële akte worden opgericht.
  - b. De stichting is in dit geval de werkgever.
2.
  - a. Dat de financiële schade die de stichting lijdt vanwege deze vastgoedtransacties, door deze directeur aan de stichting moet worden betaald.
  - b. Een claim indienen is een handeling van vertegenwoordiging. In principe zal dat dan gebeuren door een andere bestuurder (namens de overige bestuurders). Dit kan eventueel ook zijn gedaan door een lid van de RvC.
  - c. Artikel 2:9 BW (Interne aansprakelijkheid).
3. Die clausule is in strijd met het dwingend recht van Boek 2 BW en is daardoor nietig (ongeldig). Zie artikel 2:25 BW.

Meerkeuzevragen (par. 23.13)

1.	a. Juist.	De stichting is een rechtspersoon en wordt in beginsel niet gebruikt voor het uitvoeren van commerciële activiteiten, daar zijn andere rechtsvormen voor.
2.	b.	Alle privaatrechtelijke rechtspersonen (behalve de informele vereniging) moeten (dwingend recht) worden opgericht via een notariële akte.
3.	b.	Als de opvolging van bestuurders niet in de statuten is geregeld, dan regelt de rechtbank dat volgens artikel 2:299 BW.
4.	b.	Zolang de inschrijving niet heeft plaatsgevonden is iedere bestuurder voor een rechtshandeling waardoor hij de stichting verbindt, naast de stichting hoofdelijk aansprakelijk, artikel 2:289 lid 2 BW. Let op: er staat iedere bestuurder voor een rechtshandeling, waardoor hij de stichting verbindt. Dus als één bestuurder iets koopt voor de stichting dan is alleen deze bestuurder (niet alle!) aansprakelijk (naast de stichting).
5.	d.	Een stichting heeft volgens de hoofdregel alleen een bestuur.
6.	a.	Bij de stichting geldt een (dubbel) uitkeringsverbod, maar er zijn daarop uitzonderingen zoals in dit geval, artikel 2:285 lid 3 BW.
7.	b.	Bij een stichting is, net als bij andere rechtspersonen, de hoofdregel met betrekking tot schulden dat alleen maar de rechtspersoon voor die schulden aansprakelijk is. Niet medewerkers, bestuursleden enz.
8.	a.	Onjuist, bij een stichting is, net als bij andere rechtspersonen, de hoofdregel met betrekking tot schulden dat alleen maar de rechtspersoon voor die schulden aansprakelijk is. Niet medewerkers enz.
9.	b.	De stichting kan een andere stichting oprichten (commerciële stichting) en in deze tweede stichting kunnen deze commerciële activiteiten plaatsvinden; deze tweede stichting moet dan vpb betalen.
10.	a.	Natuurlijke personen en rechtspersonen kunnen aandeelhouder zijn. De Telegraaf Mediagroep NV heeft een stichting opgericht (De Stichting Prioriteitsaandelen) en de nv heeft aan deze stichting prioriteitsaandelen uitgegeven. De stichting is dus aandeelhouder van de nv.

Hoofdstuk 24 De arbeidsovereenkomst

Kennisvragen (par. 24.11)

1. Afwijken van dwingend recht is in de wettelijk voorgeschreven gevallen toegestaan als de afwijking plaatsvindt door middel van een cao of door middel van een schriftelijke overeenkomst.
2. Deze vier wettelijke vereisten zijn (1) in dienst; (2) loon; (3) zekere tijd; (4) arbeid.
3. Artikel 7:659 lid 1 BW.
4. Volgens de wet kan de arbeidsovereenkomst mondeling worden gesloten, want de wet stelt niet de eis dat een arbeidsovereenkomst schriftelijk moet worden gesloten. Als de wet geen eisen stelt aan de vorm van de arbeidsovereenkomst, dan noem je dat vormvrij.
5. Bij de overeenkomst van aanneming van werk is er sprake van een resultaatsverbintenis en bij de overeenkomst van opdracht niet. Daar staat het leveren van een dienst centraal.
6. Er is pas sprake van de toepassing van een proeftijd als deze tussen de werkgever en de werknemer is overeengekomen. Een proeftijd geldt dus niet automatisch op grond van de wet.
7. De twee geldigheidsvereisten bij een concurrentiebeding zijn dat de werknemer meerderjarig moet zijn (vanaf 18 jaar) en dat het concurrentiebeding schriftelijk moet zijn overeengekomen.
8. De zzp'er is geen werknemer van zijn opdrachtgever. Hij/zij is dus niet in (loon)dienst van deze opdrachtgever. De werknemer is juist wel in (loon)dienst van de werkgever.

Open vragen (par. 24.12)

1.
  - a. De wettelijke maximumduur van de proeftijd mag niet worden overschreden. De maximumduur van de proeftijd is afhankelijk van de tijdsduur van de arbeidsovereenkomst. Volgens de wet mag bij een arbeidsovereenkomst van in totaal zes maanden geen proeftijd overeen worden gekomen. Omdat hier sprake is van schending van dwingend recht is de overeengekomen proeftijd nietig (=ongeldig).
  - b. Er is pas sprake van de toepassing van een proeftijd als deze tussen de werkgever en de werknemer is overeengekomen. Een proeftijd geldt dus niet automatisch op grond van de wet.
2. Het werk van secretaresse kan worden gedaan als werknemer (in loondienst) of als zzp'er. Er is in dit geval geen sprake van een overeenkomst tot aanneming van werk, omdat er geen sprake is van een resultaatverbintenis.
3. Tussen de heer Demir en Loodgietersbedrijf Koopmans is geen sprake van een arbeidsovereenkomst. Het loodgietersbedrijf is niet in dienst van de heer Demir. Er is sprake van een overeenkomst van aanneming van werk.
4. Tussen het uitzendbureau en Greef BV is sprake van een overeenkomst van opdracht. Dat is een overeenkomst waarbij de opdrachtnemer (uitzendbureau) zich tegenover de opdrachtgever (Greef BV) verbindt om, anders dan op grond van een arbeidsovereenkomst, werkzaamheden uit te voeren die bestaan uit iets anders dan het tot stand brengen van een werk van stoffelijke aard. Centraal staat het verlenen van een dienst.
5.
  - a. Volgens de wet kan de arbeidsovereenkomst mondeling worden gesloten, want de wet stelt niet de eis dat een arbeidsovereenkomst schriftelijk moet worden gesloten. Joris ontvangt loon, wordt ingeroosterd en de werktijden liggen vast. Uit deze feiten kan worden afgeleid dat er sprake is van een arbeidsovereenkomst tussen Joris en

- restaurant Pizza.
- b. Als je voor een ander werkt op basis van een arbeidsovereenkomst, dan gelden vele (beschermende) arbeidsrechtelijke bepalingen voor de werknemer. Een van deze bepalingen is dat je als zieke werknemer recht hebt op loon tijdens ziekte, artikel 7:629 BW. Een andere bepaling is dat de werknemer recht heeft op loon tijdens de vakantie, artikel 7:639 BW.
  - c. Er is pas sprake van de toepassing van een concurrentiebeding als dit tussen de werkgever en de werknemer is overeengekomen. Een concurrentiebeding geldt dus niet automatisch op grond van de wet.
6. Dat is artikel 7:611 BW. Dit wetsartikel houdt in dat de werknemer en de werkgever de verplichting hebben zich als een goede werknemer en een goede werkgever te gedragen.
7. artikel 7:634 BW: Er is sprake van dwingend recht (kijkend naar de tekst (van lid 1). Regels waar je niet van mag afwijken.
 artikel 7:652 lid 1 BW: Dwingend recht. Regels waar je niet van mag afwijken.
 artikel 7:672 lid 1 BW: Dwingend recht. Als de werkgever en de werknemer daadwerkelijk anders willen opzeggen dan moet die afspraak schriftelijk worden overeengekomen en in dat geval is er sprake van semidwingend recht.

Meerkeuzevragen (par. 24.13)

1.	a	Als je voor een ander werkt op basis van een arbeidsovereenkomst, dan gelden vele (beschermende) arbeidsrechtelijke bepalingen voor de werknemer. Deze bepalingen gelden niet als er een andere overeenkomst dan de arbeidsovereenkomst is gesloten.
2.	b Onjuist	Deze stelling is onjuist. De eigenaar van een eenmanszaak is een zelfstandig ondernemer en geen werknemer van zijn eigen eenmanszaak.
3.	b Onjuist	De gezagsrelatie houdt in dat de werkgever instructies mag geven aan de werknemer.
4.	a	Nee, dat kan niet bij een tijdelijk arbeidscontract van een half jaar. De proeftijd is dan nietig (= ongeldig). Artikel 7:652 BW.
5.	b	Op grond van artikel 7:659 lid 1 BW is de werknemer verplicht de werkzaamheden persoonlijk uit te voeren.
6.	b	Dwingend recht. Als de werkgever en de werknemer daadwerkelijk anders willen opzeggen dan moet die afspraak schriftelijk worden overeengekomen en in dat geval is er sprake van semidwingend recht.
7.	b	Twee maanden volgens artikel 7:652 BW.
8.	c	Als in de wet staat dat alleen door middel van een cao mag worden afgeweken van een regel dan is sprake van driekwart dwingend recht.
9.	a	Een concurrentiebeding kan worden opgenomen in een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd, als uit de bij dat beding opgenomen schriftelijke motivering van de werkgever blijkt dat het beding noodzakelijk is vanwege zwaarwegende bedrijfs- of dienstbelangen. Daarvan is in deze vraag geen sprake. Het beding is dus nietig.

10.	d	Een overeenkomst van opdracht. Bij deze overeenkomst staat het verlenen van een dienst centraal. Er wordt daarom ook wel gesproken over de dienstverleningsovereenkomst.
-----	---	--

Hoofdstuk 25 De collectieve arbeidsovereenkomst

Kennisvragen (par. 25.10)

1. Werkgeversvereniging en werknemersvereniging.
2. Normatieve bepalingen. Onderwerpen die tot deze categorie behoren, werken door in de individuele arbeidsovereenkomst die geldt tussen de werkgever en de werknemer.
3. Normatieve cao-bepalingen zijn bepalingen die gelden tussen bij de werkgeversvereniging aangesloten werkgevers en werknemers die zijn aangesloten bij een werknemersvereniging.
4. De ondernemingsraad heeft meerdere bevoegdheden. De twee meest vergaande bevoegdheden zijn het adviesrecht en het instemmingsrecht.
5. Normatieve cao-bepalingen zijn bepalingen die gelden tussen bij de werkgeversvereniging aangesloten werkgevers en werknemers die zijn aangesloten bij een werknemersvereniging.
Diagonale cao-bepalingen zijn bepalingen die van toepassing zijn tussen een lid van een werkgevers- of werknemersvereniging en een werknemers- en werkgeversvereniging die de cao heeft gesloten.
Obligatoire cao-bepalingen zijn bepalingen die uitsluitend gelden tussen de werknemers- en werkgeversverenigingen die de cao hebben afgesloten.
6. Een minimum-cao houdt in dat in de arbeidsvoorwaarden niet in het nadeel van de werknemer mag worden afgeweken van de cao, maar wel in zijn voordeel.
Bij een standaard-cao mag er in de arbeidsvoorwaarden niet in het nadeel en niet in het voordeel van de werknemer worden afgeweken van de cao.
7. De wet op de ondernemingsraden is van toepassing op iedere organisatie. Het instellen van een ondernemingsraad geldt als er vijftig of meer werknemers in dienst zijn bij de organisatie. Dus deze instelplicht geldt ook voor een hogeschool.

Open vragen (par. 25.11)

1.
  - a. Door deze algemeenverbindendverklaring (avv) geldt de cao voor de hele bedrijfstak.
  - b. De avv van een cao heeft tot gevolg dat alle werkgevers en werknemers in de bedrijfstak gebonden zijn aan deze cao zodat verschillen in arbeidsvoorwaarden en daardoor ongelijke concurrentie in de sector tegen worden gegaan. Afspraken die afwijken van de cao zijn nietig.
2.
  - a. Het tegengaan van verschillen in arbeidsvoorwaarden en daardoor ongelijke concurrentie in de sector.
  - b. Het algemeen verbindend verklaren van een cao is een bevoegdheid, geen verplichting, dus de minister is niet verplicht om de cao algemeen verbindend te verklaren.
  - c. De minister kan toepassing geven aan zijn bevoegdheid op basis van artikel 2 Wet AVV tot het verlenen van dispensatie van algemeenverbindendverklaring.

Meerkeuzevragen (par. 25.12)

1.	b	Volgens artikel 7:652 lid 6 BW kan er in de aangegeven gevallen geen proeftijd worden overeengekomen. De cao-bepaling moet wijken voor artikel 7:652 lid 6 BW.
2.	b	De cao-bepaling is dwingend onderdeel van de individuele arbeidsovereenkomst.

3.	b	Normatieve bepalingen. Onderwerpen die tot deze categorie behoren, werken door in de individuele arbeidsovereenkomst die geldt tussen de werkgever en de werknemer.
4.	a	Een maand. Door de algemeenverbindendverklaring (avv) geldt de cao voor de hele bedrijfstak.
5.	a	FNV en CNV. De andere organisaties zijn werkgeversverenigingen.
6.	c	Normatieve bepalingen. Onderwerpen die tot deze categorie behoren, werken door in de individuele arbeidsovereenkomst die geldt tussen de werkgever en de werknemer.
7.	b	De vakbond. De partijen die betrokken zijn bij het sluiten van een cao zijn een werkgever, of meerdere werkgevers in een branche, een werkgeversvereniging, en een werknemersvereniging (= vakbond).

Hoofdstuk 26 Loon en loondoorbetaling

Kennisvragen (par. 26.9)

1. Zie artikel 7:629 lid 3 BW. Hij heeft geen recht op doorbetaling van loon, indien:
  1. voor de tijd, gedurende welke door zijn toedoen zijn genezing wordt belemmerd of vertraagd;
  2. de ziekte door zijn opzet is veroorzaakt of het gevolg is van een gebrek waarover hij in het kader van een aanstellingskeuring valse informatie heeft verstrekt en daardoor de toetsing aan de voor de functie opgestelde belastbaarheidseisen niet juist kon worden uitgevoerd;
  3. voor de tijd, gedurende welke hij, hoewel hij daartoe in staat is, zonder deugdelijke grond passende arbeid als bedoeld in artikel 658a lid 4 voor de werkgever of voor een door de werkgever aangewezen derde, waartoe de werkgever hem in de gelegenheid stelt, niet verricht.
2. De huishoudster heeft recht op zes weken loondoorbetaling, zie artikel 7:629 lid 2 BW.
3. Twee jaar. Zie art. 7:629 lid 1 BW.
4.
  - geboorteverlof;
  - ouderschapsverlof;
  - adoptieverlof of pleegzorgverlof;
  - zorgverlof (kortdurend en langdurend);
  - calamiteitenverlof en kortverzuimverlof;
  - zwangerschapsverlof en bevallingsverlof.

Open vragen (par. 26.10)

1.
  - a. Deze grenzen zijn de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WMM) en de loonbepalingen in de van toepassing zijnde cao.
  - b. De afspraken over het loon zijn nietig (art. 3:40 BW). In strijd met de wet.

Meerkeuzevragen (par. 26.11)

1.	d.	Een zzp'er is niet in dienst, is geen werknemer.
2.	b.	Tijdens de proeftijd ben je gewoon werknemer en heb je recht op loon bij ziekte.
3.	b.	Zie artikel 7:629 BW.
4.	d.	Een orgaandonor krijgt loon bij ziekte van de werkgever die hiervoor een uitkering ontvangt op grond van de Ziektewet.
5.	b.	Zie artikel 7:629 lid 6 BW.

Hoofdstuk 27 Einde arbeidsovereenkomst

Kennisvragen (par. 27.14)

1. Einde arbeidsovereenkomst door:
  - opzegging;
  - beëindiging van rechtswege;
  - ontslag op staande voet;
  - ontbinding door de rechter;
  - beëindiging met wederzijds goedvinden.
2. Zie artikel 7:669 lid 3 onder a en b BW:
  - bedrijfseconomische omstandigheden;
  - langdurige arbeidsongeschiktheid, ziekteperiode van langer dan twee jaar.
3. In artikel 7:668a lid 1 BW staat dat een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd van rechtswege een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd wordt als:
  - sprake is van het vierde contract (= de derde verlenging);
  - de gezamenlijke duur van de arbeidsovereenkomsten meer dan 36 maanden is zonder onderbreking van meer dan zes maanden.
4. Als er een dringende reden is op basis waarvan de werkgever ontslag op staande voet wil geven, dan zijn er twee geldigheidseisen. Is aan beide voldaan dan is het gegeven ontslag op staande voet rechtsgeldig. Deze eisen zijn:
  - dringende reden;
  - direct mededelen aan de werknemer.
5. Om te voorkomen dat de werknemer met een schadeclaim komt als het ontslag niet rechtsgeldig is.
6. Zie de vertrouwensleer, artikel 3:33 BW e.v. Als de werknemer tegenover de werkgever een mededeling doet, mag de werkgever erop vertrouwen dat de verklaring van de werknemer klopt. In het geval van beëindiging van de arbeidsovereenkomst gelden extra eisen. De werkgever mag er niet zonder meer op vertrouwen dat de werknemer de arbeidsovereenkomst echt wil beëindigen

Open vragen (par. 27.15)

1. CZ heeft tijdens de uitzendperiode al vast kunnen stellen of Johan geschikt is voor de functie.
2. Naar de rechter en vragen om vernietiging van het ontslag.
3. Twee maanden.
4. Ja, dat kan. De wet sluit dit niet uit.
5. Het proeftijdbeding is in zijn geheel nietig.

Meerkeuzevragen (par. 27.16)

1.	d.	Art. 7:669 lid 3 onder a en b BW
2.	a.	Vierde contract. Langer dan 36 maanden.
3.	c.	De transitievergoeding is verschuldigd als de arbeidsovereenkomst: <ul style="list-style-type: none"> • door de werkgever is opgezegd; • op verzoek van de werkgever is ontbonden;

		<ul style="list-style-type: none"> • na een einde van rechtswege op initiatief van de werkgever niet aansluitend is voortgezet.
4.	a. Juist	Zie paragraaf 27.8
5.	b. Onjuist	<p>Een werkgever en een werknemer kunnen bij een tijdelijke arbeidsovereenkomst voor wat betreft het tussentijds opzeggen van de arbeidsovereenkomst kiezen uit twee mogelijkheden (art. 7:667 lid 3 BW).</p> <p>De eerste mogelijkheid is dat een tijdelijke arbeidsovereenkomst tussentijds kan worden opgezegd als dat recht voor beide partijen schriftelijk is overeengekomen. Als dat het geval is, kan de arbeidsovereenkomst tussentijds worden opgezegd. Let op: als de werkgever wil opzeggen, dan geldt hier wel de eis van de ontslagvergunning, want hij wil ontslag geven.</p> <p>De tweede mogelijkheid is in het geval dat het opzegrecht niet is afgesproken. Dan kan in beginsel de arbeidsovereenkomst niet worden opgezegd, want dan geldt 'contract is contract'. Mocht de werkgever toch ontslag willen geven, dan moet hij ook in dat geval voldoen aan de eis van de ontslagvergunning. Bovendien geldt dat als een van beiden opzegt, deze contractbreuk pleegt.</p>
6.	c.	Zie artikel 7:669 lid 3 onder a en b BW.
7.	b.	Zie paragraaf 27.5
8.	c.	Een werkgever kan overgaan tot ontslag mits hij hiervoor de juiste weg bewandelt (ontslagvergunning, enz.). In deze casus staat het te laat op het werk komen van de werknemer hier los van.
9.	a.	Zie paragraaf 27.3
10.	a.	Zie art. 7:667 lid 3 en 4 BW.

Hoofdstuk 28 Oefenvragen

Hoofdstuk 1	
1.	a.
2.	b.
3.	a.
4.	b.
5.	a.
6.	a.
7.	a.
8.	b.
9.	b.
10.	a.

Hoofdstuk 2	
1.	c.
2.	a.
3.	c.
4.	a.
5.	a.
6.	b.
7.	b.
8.	b.
9.	b.
10.	a.

Hoofdstuk 3	
1.	b.
2.	b.
3.	a.
4.	b.
5.	b.
6.	a.
7.	a.
8.	b.
9.	b.
10.	b.

Hoofdstuk 4	
1.	d.
2.	d.
3.	b.
4.	b.
5.	a.
6.	b.
7.	b.
8.	b.
9.	a.
10.	b.

Hoofdstuk 5	
1.	c.
2.	a.
3.	b.
4.	b.
5.	a.
6.	b.
7.	a.
8.	b.
9.	a.
10.	a.

Hoofdstuk 6	
1.	b.
2.	a.
3.	c.
4.	b.
5.	a.

Hoofdstuk 7	
1.	b.
2.	b.
3.	b.
4.	b.
5.	a.

Hoofdstuk 8	
1.	a.
2.	a.
3.	b.
4.	b.
5.	a.

Hoofdstuk 9	
1.	a.
2.	a.
3.	a.
4.	b.
5.	b.
6.	a.
7.	c.
8.	b.
9.	a.
10.	a.

Hoofdstuk 10	
1.	a.
2.	b.
3.	a.
4.	a.
5.	a.

Hoofdstuk 11	
1.	c.
2.	b.
3.	a.
4.	a.
5.	d.
6.	c.
7.	a.
8.	c.
9.	a.
10.	a.

Hoofdstuk 12	
1.	a.
2.	b.
3.	a.
4.	b.
5.	d.

Hoofdstuk 13	
1.	a.
2.	b.
3.	a.
4.	b.
5.	b.

Hoofdstuk 14	
1.	b.
2.	a.
3.	b.
4.	a.
5.	a.

Hoofdstuk 15	
1.	b.
2.	b.
3.	c.
4.	c.
5.	b.

Hoofdstuk 16 en 17	
1.	a.
2.	c.
3.	b.
4.	b.
5.	a.
6.	b..

Hoofdstuk 18	
1.	a.
2.	a.
3.	a.
4.	a.
5.	b.
6.	b.
7.	b.
8.	c.
9.	b.
10.	a.
11.	b.
12.	a.
13.	b.

Hoofdstuk 19	
1.	b.
2.	b.
3.	c.
4.	c.
5.	b.
6.	a.

Hoofdstuk 20	
1.	a.
2.	a.
3.	c.
4.	b.
5.	a.

Hoofdstuk 21	
1.	a.
2.	a.
3.	b.
4.	b.

Hoofdstuk 22	
1.	b.
2.	b.
3.	a.

4.	a.
5.	a.
6.	b.

Hoofdstuk 23	
1.	a.
2.	b.
3.	b.
4.	b.
5.	b.

Hoofdstuk 24	
1.	c.
2.	a.
3.	c.
4.	c.

Hoofdstuk 25	
1.	c.
2.	b.
3.	b.
4.	d.

Hoofdstuk 26	
1.	a.
2.	a.
3.	a.
4.	a.

Hoofdstuk 27	
1.	c.
2.	b.
3.	b.
4.	a.
5.	b.